БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 144 (635)

24 ИЮЛЬ СЕШАНБА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

К. Ворошилов, Н. Булганин, Н. Хрушчев ўртоқларнинг Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Александр Завадский, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Юзеф Циранкевич, Польша Бирлашган Ишчи Партияси Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Эдвард Охаб ўртоқларга телеграммаси (1-бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ. **З. Шокиров.** — Цех агитаторлари (2-бет).

РЕПОРТАЖ. **Т. Урунов.** — Тунги санаторийда (2-бет).

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ. **Сами Раҳим.** — «Гулбаҳор» тўплами ҳақида (2-бет).

Барча колхоз ва совхозларда чеканкани ўз вақтида, юқори сифатли қилиб ўтказайлик! А. Дудко. — Чеканкани сифатли ўтказайлик. **Ш. Кузанбоев, Д. Аюпова, З. Абдуллаев, М. Саидова, Ж. Абдураҳмонов.** — Чиноз колхозларида ғўза парвариши суст (3-бет).

Франция Коммунистик партиясининг XIV съезди ўз ишини тамомлади (4-бет).

Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг пленуми ўз ишини тамомлади (4-бет).

ҲИКОЯ. **С. Арефьев.** — Полигон сири. (4-бет).

Мўл ҳосил учун курашни тинмай давом эттириш керак

Шу кунларда областимиз колхоз ва совхозларида пахтадан мўл ҳосил етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятнинг қандай бажарилаётганлигини текшираётган қардош Тожикистон пахтакорлари мусобақа шартларини бажариш учун областда анчагина ишлар қилинганлигини, июль ойида мўл ҳосил тўплаш учун муҳим агротехника тадбирлари амалга оширилаётганлигини таъкидлаш билан бирга, ғўза парваришида рўй бертан жиддий камчиликларни ҳам очиб ташламоқдалар. Мусобақадош Тожикистон пахтакорлари аниқлаган камчиликларни тезда тугатиб, ғўзани табақалаб парвариш қилиш, ҳамма ерда мўл ҳосил тўпланишига эришиш — район партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари ва барча пахтакорларимизнинг энг муҳим вазифасидир. Ғўзанинг ривожланиш даражасини ҳисобга олган ҳолда уни табақалаштириб парвариш қилиш ва дала ишларини ўз вақтида юқори сифатли ўтказиш—ҳар бир участкада мўл ҳосил олинишини таъминлайди.

Маълумки, ҳосил учун курашнинг ҳозирги ҳал қилувчи, масъулиятли даврида ҳар бир шона, кўсакни сақлаб қолиш, ҳосилнинг барвақт етилишини таъминлаш муҳим аҳамиятта эгадир. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг июль ойида ғўза парваришини кучайтириш тадбирлари тўғрисидаги қарорида ҳам бу масалага алоҳида эътибор берилиб, бундай дейилган эди: **«Июль ойида ҳар бир туп ғўзани намунали парвариш қилиш йўли билангина олинган мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашни гарантиялайдиган даражада ҳосил олиш учун зарур миқдорда кўсак етиштириш ва сақлаб қолиш, ҳосилни барвақт етилтиришга эришиш мумкин».**

Бироқ, ўтказилган текширишлар областимизнинг бир қанча районларида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг бу қарори қониқарсиз бажарилаётганлигини, ғўзани суғориш ва парвариш қилиш каби муҳим агротехника тадбирларини амалга оширишда қўпол бузилишларга йўл қўйилаётганлигини кўрсатди.

Ўрта Чирчиқ районининг колхозларида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Июль ойида ғўза парваришини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорининг бажарилишини таъминлаш учун зарур чоралар кўрилмаётир. Районда 3 минг гектарга яқин майдондаги ғўзалар 10-20 кунча ривожланишдан кейинда қолган, 700 гектарга яқин ғўза бегона ўтлардан тозаланмаган. Меҳнат интизомининг ниҳоятда бўшаштириб юборилганлигидан кўпчилик колхозчилар дала ишларида қатнашмайдилар. Бунинг натижасида мўл ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой ҳисобланган июлда дала ишлари графиги системали равишда бажарилмасдан келмоқда. Масалан, июлнинг биринчи ўн кунлигида ғўза қатор ораларини узунасига ишлаш графиги 69 процент, кўндалангига ишлаш графиги 47 процент, чопиқ қилиш графиги 76 процент ва озиқлантириш графиги 68 процент бажарилган.

Райондаги Ильич номли, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», Сталин номли, Калинин номли колхозларда ғўза парвариши айниқса қониқарсиз олиб борилмоқда. Кўпгина колхозлар сув билан етарли таъмин этилишларига қарамасдан ғўзани чанқатиб қўймоқдалар. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари Ғаниев, Ковешников ва Сотиболдиев ўртоқлар ғўза парваришида юз берган жиддий қолоқликни кўра-била туриб, уни бартараф қилиш юзасидан шошилинч чоралар кўрмаётирлар.

Ғўзани талабига қараб суғоришни ўз вақтида ўтказиш, шу билан бирга суғоришни қатор ораларини ишлаш билан маҳкам боғлаб олиб бориш, сувни бостириб ва ортиқча қуйишга йўл қўймаслик — шу кеча-кундуздаги муҳим тадбирлардан биридир. Лекин, кўп жойларда бу қоидаларга қаттиқ риоя қилинмаётир. Верхне-волинск районидаги Карл Маркс номли, Жданов номли, Свердлов номли колхозларда, Бўка районидаги Молотов номли, Мичурин номли ва «Коммунизм» колхозларида, Янгийўл районидаги Свердлов номли, Жданов номли, Петров номли ва Фрунзе номли колхозларда ғўзалар бостириб суғорилиб, агротехника қоидасини қўпол равишда бузишга йўл қўйилмоқда. Янгийўл районида тақсимланган сув назоратсиз қолдирилганлиги сабабли район бўйича ҳар куни 1200 ўрнига фақат 500 гектар ердаги ғўза суғорилмоқда, холос. «Оққўрғон» совхозида июль ойининг биринчи ўн кунлигида берилган сув билан ҳар куни 600 гектар ерни суғориш мумкин эди, ҳақиқатда эса 286 гектар ер суғорилган. Совхознинг учинчи бўлимида сувчилар етишмаслиги сабабли 70 гектар ердаги ғўза чанқатиб қўйилган. Аммо совхоз директори ўртоқ Аҳмедов сувдан фойдаланишни тартибга солиш учун ҳеч қандай амалий тадбир кўрмаётир.

Юқорида келтирилган фактлардан ва мусобақадош Тожикистон пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси томонидан очиб ташланган камчиликлардан кўриниб турибтики, бир қатор район, МТС, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ғўза парваришида юз берган ҳақиқий аҳвол учун ташвишланмаётирлар, улар хотиржамланиш ва беғамлик кайфиятига берилиб кетганлар. Ваҳоланки, кўп жойларда ғўзанинг ҳозирги аҳволи мўл ҳосил учун курашни тинмай давом эттиришни, колхоз, совхоз ва МТСлардаги барча мавжуд моддий-техника воситалари ва меҳнат резервларидан тўла фойдаланиб, ғўза парваришидаги ҳамма ишларни ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказишни талаб қилади. Ҳозирги куннинг энг муҳим вазифалари: ишчи кучлари ва техникани тўла сафарбар этиб, меҳнат унумдорлигини ошириш, ғўза қатор ораларини юқори сифатли ишлаш, суғоришни кеча-кундуз ўтказиш, паст ғўзаларни яхши ғўзаларга етказиб олиш учун уларни табақалаб парвариш қилиш, чеканкани ўз вақтида намунали ўтказишдан иборатдир.

Ҳосилнинг тақдири ҳал қилинадиган шу кунларда ғўза парваришини кучайтиришнинг, мўл ҳосил учун курашни тинмай давом эттиришнинг муҳим аҳамиятга эга эканлигини колхозчиларга, МТС ва совхоз ишчиларига пухта тушунтириш керак. Токи, ғўзаларда олинган социалистик мажбуриятнинг сўзсиз бажарилишини таъминлайдиган даражада кўсак тўплаш, уни сақлаб қолиш ва эрта етилтириш таъминлансин. Колхозчилар, совхоз ва МТС ишчилари ўртасида олиб бориладиган барча оммавий-сиёсий ишларни ҳосил тўплаш учун ғўза парваришини намунали ўтказишга қаратиш, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг июль ойида ғўза парваришини кучайтириш тадбирлари тўғрисидаги қарорини тўла-тўкис бажариш учун курашга бўйсиндириш керак. Звенолар, бригадалар, колхоз, совхоз ва МТСлар ўртасидаги социалистик мусобақа шартларининг бажарилишини мўл ҳосил учун кураш даврида системали равишда якунлаб бориш лозим.

Ғўза парваришини янада кучайтириб, ғўзанинг ривожланишидаги қолоқликни тезликда тугатайлик, мусобақадош Тожикистон пахтакорларининг маслаҳатлари асосида мўл ҳосил учун курашни тинмай давом эттирайлик!

Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Александр ЗАВАДСКИЙГА
Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Юзеф ЦИРАНКЕВИЧГА
Польша Бирлашган Ишчи Партияси Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Эдвард ОХАБГА

Қимматли ўртоқлар!

ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи халқлари номидан Сизларни ва Сизлар орқали бутун қардош поляк халқини Польшанинг буюк миллий байрами — Қайта Тикланиш Куни билан қизғин табриклайдилар ва чин кўнгилдан қутлайдилар.

Польша фашист босқинчилардан озод қилингандан буён ўтган ўн икки йил ичида талантли ва меҳнатсевар поляк халқи ўзининг жанговар авангарди — Польша Бирлашган Ишчи Партиясининг синалган раҳбарлиги остида миллий ва социал тикланишнинг шонли йўлини босиб ўтди, экономикани ва маданиятни ривожлантиришда тарихий ғалабаларга эришди ҳамда Польшада социализм қурилишини муваффақият билан амалга оширмоқда.

Польша Халқ Республикаси халқаро ҳаётда катта роль ўйнамоқда ва барча тинчликсевар давлатлар билан бирликда халқаро кескинликни юмшатиш учун, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстликни таъминлаш учун актив кураш олиб бормоқда.

Совет халқи Польша Халқ Республикасининг эришган муваффақиятларидан самимий хурсандлир ва шунга қатъий ишонадики, поляк халқи империалистик реакциянинг ҳар қандай кирдикорларига қарамай, ўзи танлаб олган социалистик Польша қуриш йўлидан бундан буён ҳам ишонч билан боради.

СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитети қардош поляк халқига, Польша Бирлашган Ишчи Партиясига, Польша Халқ Республикаси Ҳукуматига социализм қурилиши ишида, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ошириш ишида янада муваффақиятларга эришувларини тилайдилар.

Польша ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги абадий дўстлик ва мустаҳкам ҳамкорлик яшасин ва гуллаб-яшнасин!

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси	СССР Министрлар Советининг Раиси	КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари
К. ВОРОШИЛОВ	Н. БУЛГАНИН	Н. ХРУШЧЕВ.

Москва, 1956 йил, 21 июль.

Совет ҳукумат делегацияси Варшавага келди

ВАРШАВА, 21 июль. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин бошчилигидаги Совет Иттифоқи ҳукумат делегацияси Польша Халқ Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан, Польша қайта тиклангани 12 йил тўлганлиги байрамида қатнашмоқ учун бугун Варшавага келди. Делегация составида СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали Г. К. Жуков, Украина ССР Олий Совети Президиуми Раиси Д. С. Коротченко, Литва Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Ю. Снечкус, СССРнинг Польшадаги элчиси П. К. Пономаренколар бор.

Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикасининг давлат байроқлари билан безатилган Варшава Марказий аэродромида СССР ҳукумат делегациясини Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий комитетининг биринчи секретари Э. Охаб, Польша Халқ Республикаси давлат кенгашининг раиси А. Завадский, Министрлар Советининг раиси Ю. Циранкевич, Польша маршали К. Рокоссовский, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Р. Замбровский, Ф. Мазур, З. Новак, Ф. Южвяк, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар А. Рапацкий, Х. Хелховский, Давлат кенгашининг аъзолари, министрлар, бошқа сиёсий партияларнинг ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари ҳамда бошқа расмий шахслар, шунингдек Польша пойтахтининг мингларча меҳнаткашлари кутиб олдилар.

Делегацияни СССРнинг Польшадаги элчиси П. К. Пономаренко, Варшавадаги элчихоналарнинг ва миссияларнинг бошлиқлари, ГДР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Лотар Больц бошчилигидаги Германия Демократик Республикаси ҳукумат делегацияси ҳам кутиб олдилар.

Соат 11 дан 30 минут ўтганда самолёт аэродромга келиб қўнади. Польша ҳукумати ва Польша Бирлашган ишчи партияси раҳбарлари Н. А. Булганинни ва делегациянинг бошқа аъзоларини самимий табриклайдилар. Оркестр Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикасининг давлат гимнларини ижро этади. Н. А. Булганин, Г. К. Жуков ва Ю. Циранкевич фахрий қоровул олдидан ўтадилар.

Польша Халқ Республикаси ҳукумати ва Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети номидан совет ҳукумат делегациясини Ю. Циранкевич табриклади.

Сўнгра, Н. А. Булганин нутқ сўзлади.

Ўртоқ Н. А. Булганин нутқи

Ўртоқ Министрлар Совети Раиси!

Қадрдон дўстларимиз, Польша Республикасининг шонли пойтахти — қаҳрамон Варшаванинг гражданлари!

Сизларга Совет Иттифоқи халқларидан қардошларча салом топширамиз.

Биз сизнинг буюк миллий байрамингиз — Польша қайта тикланган кун муносабати билан бўладиган тантаналарда қатнашмоқ учун Польша Республикаси ҳукуматининг ва Польша Бирлашган ишчи партиясининг таклифига биноан Варшавага келдик.

Биз бу таклифингиз учун қизғин ташаккур изҳор қиламиз.

Бизларни хурсандчилик билан ва самимий кутиб олганлигингиз учун сизларга миннатдорчилик изҳор қиламиз. Самимий қардошлик ҳисларини изҳор қилганлигингиз — Польша ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстликнинг мустаҳкамлигини ва бузилмаслигини кўрсатади.

Бундан 12 йил илгари Польша меҳнаткашлари фашист босқинчиларга қарши олиб борилган шиддатли курашда Совет Армиясининг қардошларча ёрдами билан ғалаба қозониб, ҳокимиятни ўз қўлларига олдилар, халқ давлати туздилар ва капиталистлар ҳамда помешчиклар зулмидан абадий озод бўлдилар.

Ана шу вақтдан буён Польша Халқ Республикаси Польша ишчилари ва деҳқонларининг ҳокимиятини мустаҳкамлаш ишида, янги социалистик асосларда иқтисодий ва маданий қурилиш ишида ғоят катта муваффақиятларга эришди.

Биз биламизки, Совет Иттифоқи халқлари ва бошқа социалистик мамлакатларнинг халқларидек, поляк халқи ҳам ўзининг истиқболига ишонч билан қарамоқда ва, қийинчиликларни енгиб, ўзи танлаб олган социализм йўлидан шаҳдам қадам ташлаб қатъият билан олға бормоқда.

Совет кишилари талантли ва меҳнатсевар поляк халқига янги ҳаёт қуриш учун курашда чин кўнгилдан муваффақиятлар тиламоқдалар.

Поляк халқининг Совет Иттифоқи халқлари билан бўлган буюк дўстлиги ва қардошларча ҳамкорлиги абадий давом этади ва янада мустаҳкамланади.

Яшасин шонли Польша Халқ Республикаси!

Яшасин совет ва поляк халқларининг дўстлиги!

Тинчлик, демократия ва социализм буюк ишининг ғалаба гарови — социалистик мамлакатларнинг қардошларча бузилмас бирлиги мустаҳкамлансин!

Польша қайта тикланган куннинг байрам қилиниши

ВАРШАВА, 22 июль. (ТАСС). Бугун поляк халқи халқ-демократик ҳокимияти ўрнатилган куннинг 12 йиллигини — Польша қайта тикланган кунни тантанали вазиятда, шодлик билан байрам қилди. Бутун мамлакатдаги шаҳар ва қишлоқлар байрамдагидек безатилган эди. Июль қуёшининг ёруғ нурлари остида қизил алвонлар, қизил байроқлар ва оқ—қизил байроқлар ҳилпираб турибди.

Халқ республикасининг пойтахти — қайтадан тикланган Варшава барвақт уйғонди. Байрам либосини кийган варшаваликлар эрта биланоқ Варшаванинг кўча ва майдонларига чиқдилар. Улар музика чалиб ва қўшиқлар айтиб шаҳарнинг марказий қисмига бордилар. Сталин номли майдон улуғвор тантана тусини олган. Бу ерда Маданият ва фан саройи қад кўтариб турибди. Жуда кўп байроқлар енгил эсган шамолда ҳилпилламоқда. Чиройлик қилиб ишланган катта транспарантларга шу сўзлар ёзилган: «Яшасин қайтадан тикланиш миллий байрамининг 12 йиллиги!», «Яшасин Польша билан Совет Иттифоқининг абадий дўстлиги!», «Партиянинг ишчилар синфи билан ва бутун халқ билан алоқасини тинмай мустаҳкамлайлик!» Майдонга ва унинг атрофидаги кўчаларга пойтахт меҳнаткашларидан юз мингдан ортиқ киши тўпланди.

Эрта билан соат 10 да Э. Охаб, А. Завадский, Ю. Циранкевич ва Польша бирлашган ишчи партияси ҳамда ҳукуматнинг бошқа раҳбарлари марказий трибунага чиқадилар. Улар билан бирга Совет ҳукумат делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, делегация аъзолари Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуков, Д. С. Коротченко, А. Ю. Снечкус, П. К. Пономаренко, шунингдек Германия Демократик Республикаси ҳукумат делегациясининг бошлиғи Лотар Больц трибунага чиқадилар. Икки томондаги трибуналарда пойтахтдаги саноат корхоналарининг илғорлари, донгдор кишилар, халқ Польшасининг қурувчилари, чет эл делегациялари, дипломатия корпусининг аъзолари ўтирибдилар.

Парадга тайёрланган ҳарбий қисмлар сафга тизилганлар. Парадни қабул қилувчи миллий мудофаа министри Польша Маршали К. Рокоссовский очиқ машинада Маршалковский кўчасидан майдонга кириб келади. Парад қўмондони генерал Ф. Анджеевский рапорт беради. Маршал К. Рокоссовский қўшинларнинг олдидан ўтади, улар билан саломлашади ва уларни қайтадан тикланиш миллий байрами билан табриклайди. Шундан кейин у трибунага чиқади.

Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Циранкевич шу ерда ҳозир бўлган кишиларга қарата нутқ сўзлайди.

У Польша бирлашган ишчи партияси ва халқ ҳукумати номидан ишчилар синфини, меҳнаткаш деҳқонларни, интеллигенцияни, бутун поляк халқини Польшанинг қайтадан тикланиш байрами билан самимий табриклайди ва поляк халқининг социализм қуришда янгидан-янги муваффақиятларга эришувини тилайди.

Поляк халқи, дейди Ю. Циранкевич, ўзининг миллий байрами кунида ўзининг содиқ иттифоқчиси ва синалган дўсти — биринчи социализм мамлакати — Совет Иттифоқини ва унинг тантаналаримизда қатнашаётган СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин бошчилигидаги вакилларини қизғин табриклайди. Биз, Одер ва Нейссенинг нариги томонидаги дўстларимизни — Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашларини табриклаймиз, мақсаднинг бирлиги билан ва қардошларча ҳамкорлик билан жипслашган социалистик лагердаги барча халқларни табриклаймиз. Биз, тинчлик учун курашаётган барча халқларни табриклаймиз. Майдондагиларнинг ҳаммаси Ю. Циранкевичнинг охирги сўзларини гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

Шундан кейин ҳарбий парад бўлди.

Майдон бир минут жим қолди. Аммо шу ондаёқ майдон рангба-ранг байроқлар билан гуллади. Спорт парадининг қатнашчилари майдонга кириб келадилар.

Польша пойтахтидаги байрам тантаналари қоронғи тушкунча давом этди. Варшава устида кеч бошланганида тўплардан бир йўла 24 марта ўқ узилиб салют берилди. Паркларда, маданият саройлари ва уйларида халқ сайиллари, байрам концертлари бўлди.

Польшани қайтадан тиклаш байрами тинчлик ва социализм қуриш учун курашда халқни Польша бирлашган ишчи партияси ва халқ ҳукумати теварагига янада маҳкам бирлаштириш ва жипслаштириш шиори остида ўтди. Поляк халқи Совет Иттифоқи билан иттифоқ ва дўстлигига содиқ эканлигини, социализм, прогресс ва тинчлик лагерининг бирлигини мустаҳкамлашга қатъий қарор берганлигини намойиш қилиб кўрсатди.

Пропагандистлар ўқиши тугади

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузурида ташкил этилган пропагандистларнинг бир ойлик курсларида 21 июлда машғулотлар тамом бўлди. Бу курсларда саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалигининг конкрет экономикасини ўрганиш тўгараклари ва семинарларининг раҳбарларидан 300 киши қатнашди. Курс тингловчилари орасида район партия комитетларининг секретарлари ва бўлим мудирлари, МТС ва колхозларнинг агрономлари, заводларнинг бош инженерлари, планчилари, экономистлари бор эди. Улар КПСС XX съездининг материаллари юзасидан лекциялар тингладилар, Орджоникидзе районидаги Сталин номли колхозга, суғориладиган деҳқончиликни механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё институтига, тўқимачилик комбинатига экскурсияга бордилар.

Курсларнинг тингловчилари учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ З. Раҳимбобоева идеология ишларининг баъзи масалалари тўғрисида доклад қилди. (ЎзТАГ).

Паркент райони давлатга сут ва тухум топшириш планини бажарди

Паркент районининг меҳнаткашлари олтинчи беш йилликнинг биринчи йили—1956 йил планини муваффақиятли бажариш учун курашиб, чорвачиликни ривожлантиришда ва унинг маҳсулдорлигини оширишда дастлабки ютуққа эришдилар. Район колхозлари давлатга сут топшириш планини 100,5 процент қилиб адо этдилар. Колхозлар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, йил охиригача пландан ташқари 4 минг центнер сут топширишга қарор қилдилар.

Шунингдек, районда тухум тайёрлаш плани ҳам муваффақиятли бажарилди.

Тошкентда Темир йўлчилар кунининг байрам қилиниши

Ўзбекистон меҳнаткашлари бутун совет халқи билан биргаликда Бутуниттифоқ Темир йўлчилар кунини хурсандчилик билан нишонладилар. Кўпгина саноат корхоналарида ва муассасаларда агитаторлар транспортнинг коммунистик қурилишдаги ғоят катта роли тўғрисида, партия XX съезди қарорларини бажаришда темир йўлчилар қўлга киритган дастлабки ютуқлар ҳақида суҳбатлар ўтказдилар.

Тошкентдаги маданият ва истироҳат паркларида традицион байрам муносабати билан шаҳар меҳнаткашларидан ўн мингларча киши қатнашган халқ сайиллари бўлиб ўтди.

Горький номли маданият ва истироҳат парки айниқса гавжум бўлди. Паркнинг ёзги театр биносида Бутуниттифоқ Темир йўлчилар кунига бағишланган тантанали умумшаҳар йиғилиши бўлди. Йиғилишда Тошкент темир йўли бошлиғининг вазифасини бажарувчи А. Троицкий магистраль коллективининг олтинчи беш йилликнинг биринчи ярим йилида қўлга киритган ютуқлари ҳақида сўзлаб берди. Шу ярим йил ичида темир йўл машинистлари 25 мингдан ортиқ оғир юкли составларни юргизиб бордилар, қўшимча равишда 9 миллион тоннадан ортиқ турли юкларни ташидилар. Бунга янги техника ва меҳнатнинг прогрессив усулларини кенг жорий қилиш натижасида эришилди. Темир йўлда кучли тепловозлар тобора кўпроқ қўлланилмоқда, автоматик блокировка, радио, поезд алоқаси марказлаштирилган диспетчерлик усуллари жорий қилинмоқда. Барча поездларнинг қарийб тўртдан уч қисми тезкор усулда тузилмоқда. Юкларни зичлаб жойлаштириш натижасида 16 мингдан ортиқ вагон бўшатиб берилди.

Тантанали қисмдан сўнг Ленинград эстрадаси артистларининг иштирокида концерт берилди. Парк майдончаларида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари коллективларининг чиқишлари бўлди. (ЎзТАГ).

Комбинат рационализаторлари

Рационализатор ва ихтирочилар ҳар бир корхонада техникани тараққий эттириш, технология процессларини такомиллаштириш, ортиқча харажатларни имкони борича камайтириш ва шу йўл билан маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш учун курашда ҳал қилувчи роль ўйнайдилар. Тошкент тўқимачилик комбинатида ана шу шарафли ишда актив қатнашаётган жонкуярлар сони қарийб бир ярим минг кишини ташкил этади.

Шу йилнинг 6 ойи мобайнида ишчи ва хизматчилар, инженер ва техник ходимлар томонидан якка ва коллектив тартибда 828 рационализаторлик ва ихтирочилик таклифи киритилди. Шу давр ичида ишлаб чиқаришга жорий этилган 478 таклифнинг ўзи комбинатга ҳар йили ўрта ҳисоб билан давлатнинг 1 миллион 635 минг сўмлик маблағини тежаш имкониятини берди. Бу янгиликлар ичида ўртоқ А. Бородкиннинг ровничний машиналарни оҳиста ҳаракатга келтириш тўғрисидаги ҳамда ўртоқ И. Голубевнинг тола қирқиш машинасини автоматлаштириш ҳақидаги таклифлари Иттифоқимиздаги бошқа тўқимачилик корхоналарида ҳам қўлланиши мумкин бўлган қимматли техника янгиликларидир.

Пар-вентиляция бўлимининг бошлиғи ўртоқ Офенгаген паст потенциалли пардан фойдаланишни аниқлаб йилига 147 минг сўмлик давлат маблағини иқтисод қилиш имкониятини яратди.

С. МИРЗАЕВА,
И. ЗОКИРОВ.

Завод қолоқликдан чиқаётир

Тошкентдаги 1-авторемонт заводи 1956 ишлаб чиқариш йилини унча катта муваффақиятлар билан бошлай олмади. Бунга асосий сабаб зарур ускуна ва материалларнинг етишмаслиги бўлди. Шунинг учун ҳам заводда беш ойлик топшириқ қониқарли бажарилмади.

Завод маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотларининг актив ҳаракати натижасида июнь ойидан бошлаб аҳвол бирмунча яхшиланди. Корхонадаги барча ички резервлар ишга солина бошланди. Натижада июнь ойи ишлаб чиқариш плани 111,5 процент қилиб бажарилди.

Бундай юқори кўрсаткичга эришишда ўртоқ А. Смирнов бошчилик қилаётган мотор цехининг ишчилари ва мастерлари айниқса зўр ташаббус кўрсатдилар. Уларнинг фидокорона меҳнати натижасида цехнинг ойлик планига қўшимча равишда 34,2 процент миқдорида двигателлар ремонт қилинди.

Мотористлардан Е. Вознесенский, К. Слепцов, токарь Б. Абдураҳмонов каби ишлаб чиқариш илғорлари илғор иш методларини кенг қўлланиш ва иш вақтидан унумли фойдаланиш натижасида ойлик топшириқни 200-300 процентга етказиб бажармоқдалар.

Завод ишчилари ва инженер-техник ходимлари қўлга киритилган дастлабки муваффақиятни бундан буён ишлаб чиқаришда янада юқори кўрсаткичларга эришиш билан мустаҳкамлаш учун астойдил курашмоқдалар.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Цех агитаторлари

Тушки овқат пайтида ремонт-механика цехи ишчилари одатдагидек қизил бурчакка тўпландилар. Узун стол устига газета ва журналларнинг янги сонлари, техникага оид брошюралар қўйилган. Бировлар газета ўқиш билан шуғулланар, бошқа бировлар эса, цех ҳурмат тахтасини кўздан кечирарди. Ҳурмат тахтасининг ёнида «Молния» осиғлиқ турибди. Унда илғор ишчиларнинг 7 ойлик топшириқни муддатидан илгари бажарганликлари номма-ном процентлар билан кўрсатиб қўйилган.

Цех қизил бурчагида ҳар гал суҳбат ўтказилади. Агитатор ўртоқ Тумашевский ишчиларнинг тўла келиб бўлишини кутди шекилли, суҳбатни бошламасдан олдин ҳамкасблари билан сменада қилинаётган иш ҳақида гаплаша бошлади.

— Степан Маркович, бошласак деган таклиф бор, — деди орқада ўтирганлардан бири.

Агитатор ҳамманинг диққатини бугунги суҳбат темасига жалб қилди ва газетадан Ленинграддаги Киров номли завод механика цехида илғор тажрибанинг ишлаб чиқаришга қандай жорий қилинаётгани ҳақидаги материални ўқиб бера бошлади. Гап завод цехида тайёрланаётган деталларнинг сифати устига келганда агитатор уни ўз корхонасидаги фактлар билан боғлаб, айрим характерли мисолларни келтирди.

—Корхонамизнинг бир меёрда ишлаши, — деди у, — сўзини давом эттириб, — аввало бизнинг цехимиз коллективига боғлиқ. Агар биз механизмларни қанчалик пухта ремонт қилсак, улар шунчалик чидамли бўлади, маҳсулотнинг сифати яхшиланиб, меҳнат унумдорлиги ортади.

У газетадан ўқишни давом эттирар экан, ишлаб чиқариш новаторлари, илғор иш тажрибаларининг оммалаштирилиши, цех коммунистларининг авангардлик роли ҳақида яна бир қанча мисолларни сўзлаб берди.

Суҳбат давомида бир қанча саволлар ҳам бўлди. Агитатор бу саволларни завод цехларида олиб борилаётган ишларга боғлаб конкрет мисоллар билан ҳал қилиб берди. Агитаторнинг бугунги суҳбати ҳам ҳар галгидек жонли ва қизиқарли ўтди.

Биринчи электр қуввати билан моддаларни эритиш цехининг ишчиси коммунист ўртоқ Леонид Данилов смена топшириғини системали равишда 170-180 процентга етказиб бажараётир. У ишлаб чиқаришда илғор бўлиши билан бирга актив рационализатор ҳам ҳисобланади. Йил бошидан буён Леонид Данилов томонидан киритилган учта рационализаторлик таклифи ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бу, ишлаб чиқариш процессини такомиллаштиришда яхши натижа берди.

Илгари катта кўмир коксларини майдалаш асосан қўл кучи билан бажариларди. Леонид Данилов 7 кубали дробиль ўрнига иш процессини енгиллаштирадиган 12 кубали дробиль ўрнатишни таклиф қилди. Бунинг натижасида кўмир коксларини майдалашда қўл кучини анча камайтиришга эришилди.

Леонид Данилов ишлаб чиқариш илғори бўлиши билан бирга, цех коллективи уни энг яхши агитатор сифатида ҳам ҳурматлайди. У ишда шахсий намуна кўрсатиш билан бир қаторда ишчилар томонидан кўтарилган ҳар қандай ташаббусни қўллаб-қувватлайди, социалистик мусобақани ташкил этишда илғорлар тажрибасига таянади. Леонид Данилов цех ишчилари ўртасида фақат газета ўқиб берувчигина эмас, у ишлаб чиқаришдаги янгиликларни, партия, ҳукумат қарорларини цех коллективи ўртасида тарғиб этувчи ва унинг бажарилиши учун курашувчи ташкилотчи ҳамдир. Цех партия ташкилоти агитация ишининг ҳаёт билан, цех коллективи олдида турган вазифалар билан боғланган бўлиши, ўтказиладиган суҳбатлар тематикасининг тўғри танланишини ҳар доим кузатиб боради. Шунингдек цех ишчилари ўртасида бошланган қимматли ташаббусларни, ихтирочилик ва рационализаторлик таклифларини дарҳол завод партия бюросига маълум қилади.

Цех партия ташкилоти амалга ошираётган мана шундай оммавий-сиёсий тадбирлар туфайли кунлик ва ойлик графиклар ортиғи билан бажарилаётир. Агитатор Данилов эса, ўз навбатида графикнинг тўла-тўкис бажарилишига эътибор бериб, кўп вақт суҳбатларини кундалик қилинган иш натижалари билан якунлайди.

Яқинда ўтказилган бир суҳбат ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга бағишланди. Бунда цех старший мастери коммунист ўртоқ Николай Похомовнинг ишлаб чиқариш участкаларидаги айрим иш процессларини такомиллаштириш ҳақидаги ахбороти эшитилди ва бу масала кенг муҳокама қилинди.

Цехдаги ҳар бир сортировкачи ўз сменасига икки соат илгари келиб печларни совутиш учун қўл кучи билан сув сепар эди. Рационализатор ўртоқ Бесенбоев ана шу процессни ихчамлаштириш ва сортировкачиларнинг ортиқча сарфланадиган меҳнатини қисқартириш мақсадида печларга сув сепиш ишини механизациялаштиришни таклиф этди. Рационализаторлик бюросида бу таклиф маъқулланди. Лекин узоқ вақтгача бу қимматли таклиф ҳаракатсиз қолиб келди. Суҳбат бўлиб ўтгандан кейин цех партия ташкилоти бу масалани дарҳол корхона партия ташкилоти бюросига қўйди. Завод партия ташкилотининг аралашуви билан бу таклиф амалга оширилди. Натижада меҳнат унумдорлиги бир ярим марта ортиб, сортировкачиларнинг иш шароити анча яхшиланди.

Агитатор ишлаб чиқариш планининг бажарилиши, технологик процессларни такомиллаштиришга доир темаларда тез-тез суҳбатлар ўтказиб туради. Цех партия ташкилоти эса, агитатор суҳбатининг қизиқарли ва жонли ўтиши учун барча зарур имкониятларни яратиб бермоқда ҳамда бу соҳада коммунистларнинг активлигини оширмоқда. Шунинг учун ҳам бу цех коллективи цехлараро мусобақада ғолиб чиқиб, икки ойдан бери завод кўчма Қизил байроғини ўз қўлида сақлаб келади.

Корхона партия ташкилоти агитаторлар ташаббусини қўллаб қувватлайди. Ҳозир ҳамма цехларда кўрсаткич тахталар ташкил этилиб, уларда кундалик графикнинг бажарилиши қайд этилмоқда. Бригадалараро социалистик мусобақада ғолиб чиққан бригадаларнинг иш натижалари «Молния»ларда ёзилади. Масалан, биринчи электр қуввати билан майдалаш ва эритиш цехидаги Леонидова ва Ильшенко ўртоқлар бошлиқ бригада ишчиларининг ярим йиллик топшириқни муддатидан беш кун илгари бажарганликлари ҳақидаги қувончли хабар «Молния»да қайд этилди.

Йил бошидан бери 28 рационализатор қимматли таклифлари учун рағбатлантирилди. Механика-ремонт цехининг токари ўртоқ Т. Гавриловнинг таклифи ишлаб чиқаришга жорий қилиниб, катта фойда келтирди, меҳнат унумдорлиги уч марта ортди. Цех агитатори бу таклифни кенг оммалаштирди, ўртоқ Гавриловнинг суҳбатини уюштирди. Бу янги прогрессив усул бошқа участкаларда ҳам кенг қўлланилмоқда.

Карборунд заводи партия ташкилоти бутун оммавий-сиёсий ишларни ишлаб чиқариш процессларини такомиллаштириш, социалистик мусобақани кучайтириш ва меҳнат унумдорлигини оширишга боғлаб олиб бораётир. Шунинг натижасида В. Болдаров, Д. Булигин, С. Кузнецов, С. Гаврилов, Л. Певит, М. Вайнов ўртоқлар сингари смена нормаларини системали равишда 250-350 процентга етказиб бажараётган илғорлар қатори тобора кўпаймоқда.

З. ШОКИРОВ.

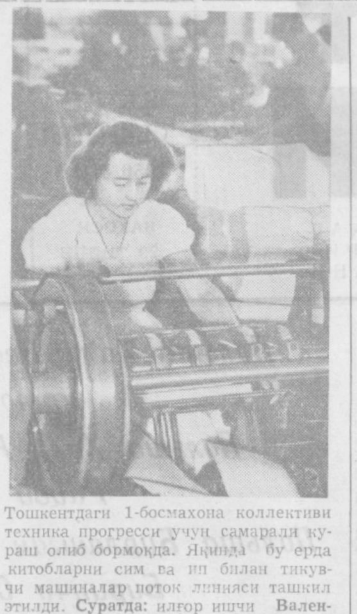

Тошкентдаги 1-босмахона коллективи техника прогресси учун самарали кураш олиб бормоқда. Яқинда бу ерда китобларни сим ва ип билан тикувчи машиналар поток линияси ташкил этилди. **Суратда:** илғор ишчи **Валентина Шевченко** янги поток линиясини бошқараётир.

А. Аверьянов фотоси.

РЕПОРТАЖ

ТУНГИ САНАТОРИЙДА

Кўкни ларзага келтириб ҳайқирган гудок смена тугаганидан дарак берди. Цехлардан бирин-кетин чиқиб келаётган ишчилар оқими дарё ирмоқлари каби бир-бирларига қўшилиб, марказий дарвоза томон йўл олдилар. Уларнинг баъзилари кечки ўқишга, кўпчилиги уй-уйига қараб кетарди. Ишчиларнинг яна бир группаси эса, комбинатдан унча узоқ бўлмаган кенг, обод ва серқатнов Ленин кўчасига жойлашган икки қаватли кўркам бино томон йўл олди. Бу Чирчиқ электрохимия комбинатининг тунги санаторийсидир. Химиклар бу бинони фахрланиб, «Саломатликни муҳофаза қилиш цехи» деб атайдилар.

Кечки пайт... Уфққа ён бошлаган қуёш нури деразаларнинг оқ шойи пардаларида ўйнайди. Очиқ форточкалардан ичкарига кираётган майин ёз шабадаси эпкинида тувакчаларда яшнаб турган гулларнинг кўмкўк барглари аста силкинади. Ичкаридан дилни қитиқловчи ёқимли музика овози эшитилади. Санаторийга етиб келган ишчилар жомакорларини ечиб, душда яйраб чўмилдилар, ички оқ кийим ва енгил пижамаларини кийиб олдилар-да, дам олиш хонаси ва палаталарга тарқалишди. Орадан бироз вақт ўтгач, дам олувчилар кечки овқатга таклиф қилинди. Овқатдан сўнг режимга биноан 2-3 соат дам олиш бошланди.

Дам олиш хонаси... Бу ер ўзининг шинамлиги ва озодалиги билан дилни яйратади. Бир четдаги кичикроқ стол устида радиола, унинг ёнида каттакон, чиройли биллиард, иккита шкафда мингдан ортиқ бадиий китоб, бир четдаги стол устида кўп нусхада газета ва журналлар, деворларда портретлар ва пейзажли расмлар.

Мана комбинатда ўнларча йилдан буён самарали меҳнат қилиб келаётган олтинчи цех слесари ўртоқ Г. Раҳматуллин. У ўз атрофидаги 3-4 та йигит ва қизга Чирчиқ шаҳрининг бунёдга келишида ва химия заводи қурилишида иштирок этганини ҳикоя қилиб бермоқда. Яна бир четда 3- цех аппаратчиси А. Филиппова, генератор цехи слесари А. Яшнев, 15- цех ёрдамчи машинисти М. Бикин ўртоқлар партия XX съезди тўғрисида суҳбатлашмоқдалар. Генератор цехининг машинисти Ю. Светлов ва 20- цех аппаратчиси И. Байков ўртоқлар зўр эҳтирос билан бериллиб биллиард ўйнамоқдалар. Икки аёл ўзаро ҳангомалашиб, кашта тикиб ўтиришибди. Хуллас ҳар ким ўзини қизиқтирган машғулот билан банд.

Хонага врач невропатолог Антонина Андреевна Яковлева кириб келади. Дам олувчилар ғамхўр, хушмуомала бу аёлни севинч билан қарши олдилар. Врач дам олувчилар билан саломлашгач:

— Хўш, ишлар қалай? — деб сўради.

— Дуруст! — кўпчилик бир оғиздан жавоб қилди.

— Зерикмаяпсизларми?

— Йўғ-е... Кўнгилдагидек дам олмоқдамиз, — деди ўз миннатдорчилигини билдириб ўртоқ Раҳматуллин.

— Бугун навбатдаги суҳбатни ўтказамиз, — деди врач. Суҳбатимиз Давлат пенсияларининг янги Қонунига бағишланади.

Тингловчиларда зўр қизиқиш уйғотган бу суҳбат ҳам бошқа суҳбатлар сингари мазмунли ва фойдали бўлди.

— Якшанба куни яна Тошкентга янги спектакль кўргани борамиз, бу сафар Алишер Навоий номли опера ва балет театрига тушамиз, — деди ўртоқ Яковлевна суҳбатни тамом қилгач. Бу ерда дам олувчилар шаҳар кинотеатрларига ҳам коллектив бўлиб бориб, янги фильмларни томоша қилиб турадилар.

Хуллас, тунги санаторийда дам олувчи ва даволанувчиларнинг тез соғайиши ҳамда маданий хордиқ чиқаришлари учун барча қулай шароитлар яратилган. Санаторийда цех участка врачлари тавсия қилган кишилар дам олади. Қатъий медицина режими ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. 24 кунлик дам олиш вақтида кўпчилик ишчилар 2-3 килограммдан семирдилар. Санаторий ишга тушгандан буён ўтган беш йил ичида бу ерда икки мингдан ортиқ химик дам олиб, соғлигини мустаҳкамлади. Ҳар йили ўртача ҳисобда санаторийда 350 ишчи дам олади. Шу йилнинг 6 ойи мобайнида 180 киши дам олиб кетди. Тунги санаторийда дам олувчиларга путёвкаларнинг 30 проценти бепул, 70 проценти эса ярим баҳоси билан берилади.

Завод ишчилари ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда хордиқ чиқариб, ўз саломатликларини мустаҳкамлаётганликларидан беҳад хурсандирлар.

Т. УРУНОВ.

БЎКА РАЙОНИДА

ПАХТА ПУНКТИ РЕМОНТДАН ЧИҚАРИЛДИ

Қорақўйлиқ пахта пунктида пахта қабул қилишга ҳозирданоқ пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Колхозлардан пунктгача бўлган 20 километрлик йўл тузатилиб шағал ётқизилди. Пункт ҳам сифатли ремонтдан чиқарилди, унинг атрофи эса деворлар билан ўралди. Яна қўшимча икки хона ҳамда чойхона бинолари қуриб тугалланди.

КОЛХОЗДА ЯНГИ ТЕГИРМОН

«Ленинобод» колхозининг аъзолари буғдойларини 15-20 километр узоқдаги тегирмонга бориб ун қилиб келар эдилар. Ҳозир колхозда дон тортадиган янги тегирмон қурилди ва ишга туширилди. Бу тегирмон суткасига 5 тоннадан ортиқ буғдойни ун қилаётир.

КЎЧМА КИНОЛЕКТОРИЙ

Район маданият бўлими аҳолига маданий хизмат кўрсатиш мақсадида кўчма кино лекторий ташкил қилди. Кўчма кино-лекторий райондаги Вильямс номли, Каганович номли, Маленков номли колхозларда бўлиб пахтакорларга «Бой ила хизматчи», «Милтиқли киши», «Мардлик мактаби» каби бадиий ҳамда ҳужжатли ва қишлоқ хўжалигига оид фильмлар кўрсатди. Колхоз аъзолари фильмларни зўр иштиёқ билан томоша қилдилар.

Я. ИСМАТОВ.

Москвага экскурсия

Тошкент шаҳар мактаб ўқувчилари ёзги каникулларини қувноқ ва кўнгилли дам олиб ўтказмоқдалар. Ўқувчилардан кўплари пионерлар лагерларига, Ватанимиз бўйлаб туристлик саёҳатларига ва экскурсияларга бориб яхши ва кўнгилли дам олмоқдалар.

Мактабларда ва пионер саройларида ёш мичуринчилар, радио ва фото тўгаракларига актив қатнашувчи ўқувчилардан бир группаси эса ўз ўқитувчилари билан биргаликда Ватанимиз пойтахти Москвага экскурсияга жўнаб кетдилар.

Булар ичида Фрунзе район 25-мактаб ўқувчиларидан Е. Асфандиёров, Г. Феофанов ва 89-мактаб ўқувчиси Т. Ўрумбоевлар ҳам бор.

Экскурсант-ўқувчилар Москва музейларида ва Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасида бўладилар ҳамда улуғ пойтахтни томоша қилиб қайтадилар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

Колхоз савдоси тубдан яхшилансин

Кейинги йилларда шаҳар атрофидаги колхозлар қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан савдо қилиш учун Тошкентда 470 та ларек очдилар. Сабзавот колхозлари бу йил эртаги экин ва картошкадан мўл ҳосил етиштирдилар. Лекин етиштирилган маҳсулот билан савдо қилиш яхши ташкил этилмаган. Колхоз ларекларига кўпинча стандартга тўғри келмайдиган маҳсулотлар келтирилмоқда. Сабзавот маҳсулотлари сифатсиз бўлганлиги сабабли харидорлар олмай, бузилиб қолмоқда. Тошкент район, Андреев номли колхозга қарашли 24-магазинда 100 килограммга яқин ярим ириган бодринг, сўлиган қизилча, эски карам ва сабзи йиғилиб қолган. Қорасув район, Калинин номли колхоз, Тошкент район, «Большевик» колхози, Калинин район, «Октябрь самараси» колхозининг ларекларида ҳам шу аҳволни кўриш мумкин.

Колхозлар сотишга мўлжалланган маҳсулотларни шаҳарга кеч жўнатадилар. Шу сабабли ҳам лареклар эрта билан соат 6 дан ишлаш ўрнига, кечикиб — соат 10-11 дан ишламоқдалар. Колхоздан маҳсулот юборилаётган пайтда унинг сифати текширилмайди.

Район ижроия комитетлари колхоз ларекларининг жойлашиши билан қизиқмайдилар, уларнинг ишини текшириб турмайдилар. Колхоз савдосининг ёмон ташкил этилганлигининг сабаби ҳам шундадир.

Тошкент область ижроия комитети мавжуд камчиликларни бартараф этиш тадбирларини белгилаб қарор қабул қилди. Қарорда район ижроия комитетининг раисларидан беш кун ичида барча колхоз ларекларида ишнинг ташкил этилишини текшириб чиқиш ва унинг ишидаги камчиликларни бартараф этиш чорасини кўриш талаб этилган. Шунингдек, ижроия комитетларнинг яқин ўртада бўладиган мажлисларида барча ларек мудирларини тасдиқлаб олиш тавсия этилган. Лареклар ўз ишларини эрта билан бошлашлари учун район ижроия комитетининг раислари ва қишлоқ хўжалик артелининг раислари савдо точкаларни сифатли маҳсулотлар билан таъмин этилиб туришига эришишлари керак.

Санитария инспекциясидан колхоз савдо точкаларининг санитария қоидаларига риоя қилишлари устидан назоратни кучайтириш талаб этилган. Область савдо бошқармаси, шаҳар савдо бошқармаси ва район ижроия комитетлари, шунингдек савдо қилишдан манфаатдор бўлган колхозлар билан биргаликда колхоз ларекларининг тўғри жойлашишини белгилаб чиқиши керак. Бунда шунга эришмоқ керакки, ҳар бир район ўз колхозларига яқин бўлган зонага эга бўлсин ва шу районда савдони ташкил этилишига жавоб берсин, ўз ларекларининг ишини мунтазам равишда текшириб турсин.

Партия сафини ўстириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилайлик

КПСС XX съезди партия ташкилотлари олдига КПСС сафларини саноат, транспорт, қурилиш ва қишлоқ хўжалигининг илғор кишилари ҳисобига, даставвал ишчилар, колхозчилар орасидан якка тартибда танлаб олиш йўли билан ўстириш вазифасини қўйди. Лекин съезднинг бу кўрсатмаси кўпгина маҳаллий партия ташкилотлари томонидан тўла бажарилаётир деб бўлмайди. Бунга мисол қилиб Пискент район партия ташкилотини кўрсатиш мумкин. Райондаги коммунистларнинг фақат 9 процентинигина ишчилар ташкил этади. Партия қаторларини илғор ишчилар, колхозчилар ва чорвадорлар ҳисобига ўстиришга етарли эътибор берилмаётир. Ленин номли колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ Саидхонов), Молотов номли колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ Эргашев), Андреев номли колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ Усмонов), сут заводи партия ташкилоти (секретари ўртоқ Ҳасанов)да йил бошидан бери бирон киши ҳам КПСС сафига қабул қилинмаган.

Ленин номли колхозда Қирғизбоев, Назиров, Сарваров, Пўлатова ўртоқлар сингари кўпгина донгдор пахтакорлар бригада ва звеноларга муваффақият билан бошчилик қилмоқдалар, ўз бурчларини ҳалоллик билан адо этмоқдалар. Лекин улар бошланғич партия ташкилотининг эътиборидан четда қолиб келмоқдалар.

Райондаги 2-МТС катта коллективга эга. Бу ерда икки юздан ортиқ механизатор, хизматчи ва қишлоқ хўжалик мутахассислари ишлайди. Булар ўртасида ўз касбининг моҳир усталари, пахта ва қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшиб, коллективнинг ҳурматига сазовор бўлган кишилар истаганча топилади. Лекин партия ташкилоти бунга тегишли эътибор бермаётир. Партия ташкилотида йил бошидан буён фақат бир киши КПСС сафига қабул қилинган, холос.

Районда актив хотин-қизларни КПСС аъзолари сафига қабул қилиш айниқса ёмон аҳволда. Ўтган 7 ой давомида бошланғич партия ташкилотларида биронта ҳам хотин-қизнинг КПСС сафига қабул қилинмаганлиги ачинарли бир ҳолдир. Ваҳоланки район коммунистлари ўртасида хотин-қизлар жуда озчиликни ташкил этади. Андреев номли, Сталин номли колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ҳисобида биронта ҳам коммунист хотин-қиз йўқ.

Район партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида партия аъзолари сонини ўстириш масаласи муҳокама қилиниб, бошланғич партия ташкилотлари бу соҳада етарли иш олиб бормаётганликлари кўрсатилди. Шу билан бир қаторда пленумда КПСС сафини ишлаб чиқариш илғорлари ҳисобига ўстириш, уларни тарбиялаш ишини кучайтириш юзасидан амалий тадбирлар белгиланди.

С. ВОҲИДОВ.

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ

„Гулбаҳор“ тўплами ҳақида

Ўз ижодини поэзиядан бошлаган Саида Зуннунова кейинги вақтларда проза жанрида ҳам асарлар ёза бошлади. Унинг ҳикоялари яқинда Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти томонидан алоҳида тўплам қилиб нашр этилди.

Тўпламга кирган ҳикоялар тематик жиҳатдан оилавий-маиший масалаларга бағишланган бўлиб, уларда совет оиласининг шаънига доғ туширувчи, оилага, хотин-қизларга нотўғри муносабатда бўлувчи, хотин-қизларни камситувчи кишиларга, улар онгидаги эскилик сарқитларига, салбий ҳодисаларга қарши кураш, шахснинг жамиятда ўз ўрнини белгилаб олиш учун интилиши каби ғоялар илгари сурилган. Саида Зуннунова энда-сонда ёзиладиган оилавий-маиший темадаги ҳикоялар доирасини бирмунча кенгайтирди ва бу темада айрим ғоявий юксак, бадиий пухта, оригинал ҳикоялар яратишга муваффақ бўлди.

Саида Зуннунова «Иккинчи хотин» ҳикоясида шу кунгача ишланмаган актуал темани — айрим хотин-қизларнинг хотини, бола-чақаси бўлган кишиларга турмушга чиқиши ва бундан келиб чиқадиган оқибатларни моҳирлик билан акс эттирган. Автор ҳикояда оилага, хотинга қолоқ тушунча билан муносабатда бўлувчи интеллигент (студент) Усмонжон образини яратади ҳамда бу образ орқали қолоқ интеллигентларни танқид қилади.

Ҳикоянинг бош қаҳрамони Усмонжон билан бир курсда ўқиётган Шарифадир. У Усмонжоннинг хотини, ҳатто икки боласи борлигини ҳам билади. Лекин шунга қарамай, Шарифа Усмонжонга турмушга чиқади. Хўш, нега?

Бунинг сабаби шуки, Шарифа ташқи гўзалликни маънавий гўзалликдан устун қўйган, тор, шахсий манфаати доирасидагина мулоҳаза юритган, турмушга енгилтаклик билан қараган.

Даставвал шуни айтиш керакки, автор турмушдаги турли қарама-қаршиликлар, мураккаб процессларни англаб етмавчи, оила, бахт, келажак ҳаёт тўғрисида саёз мулоҳаза юритувчи енгил табиат айрим қизларнинг типик образини яратиб, шу образ орқали енгилтаклик, саёз мулоҳаза юритиш натижасида келиб чиқадиган оқибатларнинг олдини олиш идеясини олға суради. Шарифа ҳикоя охирида оилавий ҳаёти, ўз қилмиши, хато ва янглишлари, аччиқ сабоқлардан тўғри хулоса чиқариб олган онгли, идрокли аёл сифатида гавдаланади.

Ҳикоядаги образлар динамик процессда акс эттирилиб, ўзларига хос атрибутлари билан бир-бирларидан жиддий фарқ қилади. Характерларнинг тили содда, жонли, ихчам. Ҳикоя композицияси пухта, қизиқарли, конфликт ҳаётий. Илгари сурилган ғоя бадиий лавҳалар, ёркин характерлар орқали китобхонга етказиб берилган. «Иккинчи хотин» — ҳар бир нарса тўғрисида, хусусан оила, турмуш, бахт тўғрисида тўғри мулоҳаза юритишга ўргатишда катта тарбиявий аҳамиятга эга бўлган тематик актуал, ғоявий юксак, бадиий пухта ҳикоядир.

Тўпламдаги «Рашк» ҳикояси ҳам шахснинг қизғин ҳаёт қучоғида, коллектив орасида, меҳнат фронтида бўлиши унинг ҳаёт воқиаларини тўғри, чуқур англаши, оилавий муносабатларда ижобий мулоҳаза юритиши, маданий савиясининг юксалишида ҳал қилувчи роль ўйнаши идеясини ташиши билан диққатга сазовордир.

Бироқ тўпламга кирган ҳикояларнинг ҳаммаси ҳам юқорида қайд этилган ҳикоялар сингари бақувват, пухта, оригинал, тематик актуал эмас. Тўпламдаги ҳикояларнинг ярми шаблон, схематик тарзда ёзилган бўлиб, ғоявий юксаклик, бадиий пухталик, тематик актуаллик, тарбиявий кучдан маҳрумдир.

Даъвомизнинг далили сифатида тўпламдаги олтита ҳикоядан учтасини («Гулбаҳор», «Латта», «Биринчи қадам») бир-бирига солиштириб кўрайлик. Саида Зуннунова «Гулбаҳор» ҳикоясида ўқиб турган Гулбаҳорнинг турмушга чиққач, уйда ўтириб қолиш, кейинчалик «камситилиш жони»га тегиб, яна ўқишга қайтишини кўрсатади. «Латта» ҳикоясида Юлдузхоннинг турмушга чиққандан кейин касби — ҳамшираликни ташлаб, уйда ўтириши, хўрлангач, меҳнат қучоғига қайтиши тасвирланади. «Биринчи қадам» ҳикоясида юқоридагича сюжет такрорланиб, Нурининг фаолияти «порлоқ ва қувноқ ҳаётга томон қатъий ва дадил ташланган биринчи қадам эди» деган жумла билан якунланади. Хуллас, ҳар уччала ҳикояда ҳам ишлаб ё ўқиб турган қизларнинг турмушга чиқиши, уйда ўтириб қолиш, таҳқирланганидан кейин меҳнат қучоғига ёки ўқишга қайтиши акс эттирилади.

Демак, ўқув юртининг номини корхона номи билан ёхуд бунинг аксича алмаштирилиб, бир ҳикоя учун танланган тема қолган икки ҳикояда ҳам «янги тема» сифатида яна такрорланган. Бу ҳикояларда шахснинг жамиятда тутган ўрнини белгилаб олиш учун интилиши ғояси илгари сурилган. Автор ана шу ғояни турли тема, рангба-ранг турмуш лавҳалари, ёркин образлар орқали очиб бериши мумкин эди. Афсуски Саида Зуннунова бу ғояни очиб беришда муваффақиятсизликка учраган. Бу муваффақиятсизлик аввало авторнинг бир хил мазмунга эга бўлган бир хил тема устида қалам тебратиши, воқиаларни, кишиларнинг ўзаро алоқалари, зиддиятлари, симпатия ва антипатиялари, умуман ўзаро муносабатлари — у ёки бу характер, типнинг ўсиш ва ташкил топиш тарихини бир хил линияга уйғунлаштириб, бир хил приёмда акс эттириши ва бир хил хулоса чиқаришда яққол кўзга ташланади. Ҳолбуки бир ҳикоя учун актуал ҳисобланган тема, танланган приём, сюжет бошқа ҳикояда такрорланса ўз қимматини, актуаллигини йўқотиши табиий бир ҳол.

Сюжетнинг трафаретлиги ҳикоя воқиаларининг бир меёрда ривожлантирилишига, қаҳрамонлар хатти-ҳаракати, фаолияти, интилишининг бир доирада чекланиб қолишига ва энг муҳими ҳикоя конфликтининг бир вазият — фақат камситилиш сабабли вужудга келишига ҳамда бир хил хулоса билан якунланишига олиб келган. Шахснинг жамиятдаги ўрнини белгилаб олиш учун курашни бошқа йўл билан, оилавий муносабатларнинг турли соҳаларида рўй берадиган конфликтлар орқали ҳам акс эттириш мумкин. Бизнингча, бир ҳикоя учун характерли бўлган конфликтнинг бошқа ҳикояларда ҳам айнан асос қилиб олинишига эҳтиёж йўқ. Шуни ҳам айтиш керакки, ҳикояларнинг ситуациялари ҳам бир меёрда бўлиб, воқиалар кескин характер касб этиб, чинакам конфликтга айланмайди, чинакам кульминацион нуқтага кўтарилмайди.

Ҳикояларнинг тематик доираси торлиги, бир хилдалиги Саида Зуннунованинг турмушни кенг ва чуқур ўрганмаслиги, социалистик заминда вужудга келиб, ранг-баранг шаклларда намоён бўлаётган совет воқилигини сезмаслиги, унинг ичига кириб боролмасдан сиртида юрганлиги, типик воқиаларни типик бўлмаганидан, зарурини нозаруридан ажрата билмаслигини кўрсатади.

Тўпламдаги ҳикояларнинг иккинчи муҳим камчилиги образларнинг бир андаза, бир қолипда бўлиши, улар ўртасида ҳеч қандай контраст йўқлигидир.

Образ — ҳаётдаги кишиларнинг умумлаштирилган вакили, ижтимоий муносабатлар ва одамлар ўртасидаги қарама-қаршиликларни ўзида мужассамлаштирган, ижтимоий фикрни ташувчи сиймо. Образ — бадиий асарда тасвирланган киши ҳаётининг картинасидир.

Саида Зуннунова киши ҳаётининг жонли лавҳаларини яратишга уринар экан, турмуш шароитининг индивидуал хусусиятларини, кишининг ташқи қиёфасини (портрет), табиатни (пейзаж) ҳаётдагидек кўрсатиб бериши, шу билан бирга у, турмуш ҳодисаларининг моҳиятини ифода этувчи характерли, типик нарсаларни танлаб олиши керак эди. Бироқ автор бундай қилмаган.

Бадиий асарда турмушни индивидуал тасвирлаш умумлаштирувчи типик аҳамиятга эга. Ёзувчи томонидан тасвирланган воқиа турмушдаги ҳодиса ёки шунга ўхшаш барча ҳодисаларни ифода этиши, бу ҳодисалар қандай сабаблар билан юзага келганлигини, нима учун уларнинг турмушда мавжуд эканлигини идрок этиш ва тушунишга имкон бериши керак. Ана шунинг учун ҳам бадиий асардаги образлар фақат индивидуал ва умумлашма — идрок этувчилик аҳамиятига эга бўлиб қолмай, балки тарбиявий аҳамиятга ҳам эга бўлади.

Саида Зуннунова образларни индивидуаллаштирмагани, уларнинг атрибутив фарқларини конкретлаштирмаганлиги сабабли образлар бир хилда гавдалана беради.

Ёзувчининг материали жуда мураккаб, ранг-баранг сифатларга эга бўлган жонли материалдир. Бу материал ёзувчига ўхшаган орзу-ниятга интилишга, ёзувчи сингари дид ва кайфиятга эга бўлган кишидир.

Модомики шундай экан, турмушдаги турли дид ва кайфиятлар, характер ва хусусиятларга эга бўлган кишиларни бир андаза, бир қолипга солиб гавдалантиришга ёзувчининг ҳаққи йўқ. Образ хоҳ салбий, хоҳ ижобий бўлсин, ундан қатъий назар, у ўзига хос хусусият ва сифатга эгадир.

Ана-шу нуқтаи назардан қараганда ҳикоялардаги образлар ўзларига хос индивидуал характер ва хусусиятлари билан бир-бирларидан фарқ қилмайди. Гарчи улар қизғин ҳаёт қучоғида, коллектив орасида яшаб турсалар ҳам Саида Зуннунованинг ҳикояларида, ҳаётдан, коллективдан ажратилган ҳолда қарама-қаршиликсиз, мақсадсиз, ғайрат ва ташаббусдан маҳрум этилган ҳолда акс эттирилади. Шунинг учун ҳам айрим образлар хира, сийқа, индивидуал хусусиятларини йўқотган, умумлаштирилмаган ва тарбиявий аҳамияти бўлмаган образлардир. «Гулбаҳор» ҳикоясида Гулбаҳор шу исми-жисми билан кўз олдингизда гавдаланса, «Латта», «Биринчи қадам» ҳикояларида Юлдузхон, Нури исми билан яна Гулбаҳорнинг худди ўзгинаси намоён бўлади. Ғуломжон образи ҳам шунақа: бир тарафга ўгирилиб «Ғуломжонман» деса, иккинчи томонга қараб «Рустамжонман» деб даъво қилади.

Ғуломжон педагог. Хотини Юлдузхоннинг тили билан айтганда «шунча ўқиб, юзлаб болани ўқитиб» келаётган, аммо биргина онасини тўғри йўлга сола олмаган педагог. Ғуломжон — латта, лапашанг, хотинини онасининг оёғига ташлаб қўйган, унинг чизган чизиғидан чиқмайдиган киши. Рустамжон-чи? Рустамжон «яхши ташкилотчи. У гоҳ комсомол комитетида, гоҳ профкомда бирон вазифани бажарар, деканатда ҳам уни ҳурмат қилардилар. Рустамжон актив, аълочи, олий ўқув юртини тамомлаш арафасида турган, аммо у оилавий муносабатларда латта, лапашанг йигит.

Рустамжон онасининг хоҳиши билан уйланади, кейин ҳам онанинг чизиғидан чиқмайди. Модомики шундай экан, бу образларнинг ўртасида қандай фарқ бор? Ҳеч қандай! Ҳар иккаласи ҳам шалвираган, оилага, хотинга бефарқ қаровчи, нияти, диди, кайфияти бир хил бўлган, ҳозирги кунимизнинг нафасидан, порлоқ истиқболни кўриш қобилиятидан, эскиликка қарши курашиш қудратидан маҳрум бўлган, пассив, шижоатсиз кишилардир.

Саида Зуннунова ўз ўрнини белгилаб олиш учун, инсоний қадр-қимматини тиклаш учун курашган ижобий образлар — Гулбаҳор, Юлдузхон, Нуриларни камситилиши натижасида уларда пайдо бўлган муштарак атрибутлар билан гавдалантирганидек, салбий образлар — Ғуломжон, Рустамжонларни ҳам атрибутив муштаракликда акс эттиради.

Саида Зуннунованинг бу уччала ҳикоясидаги қаҳрамонларга нисбатан муҳит ва коллективнинг таъсири сезилмайди. Образлар динамик процессда гавдалантирилмайди. Партия, комсомол ва жамоат ташкилотлари ҳам бизга ёт ахлоқли кишилар тақдири ва фаолияти билан қизиқмайди. Бу эса жуда ачинарли ҳолдир.

Табиийки, маънавий озиқ беролмайдиган, эстетик завқ бағишлай олмайдиган бундай туссиз, нурсиз ҳикоялар китобхонни ранжитади. Тўплам редактори Т. Жалолов ҳам ҳикояларни танлаб тўпламга киритишга бефарқ қараган. Ҳолбуки ана шу уч ҳикоядан фақат биттаси танлаб олинса кифоя қилар эди.

Хулоса қилиб айтганда, бадиий ижодга масъулиятсизлик билан қараш, пала-партиш, туссиз, нурсиз асарлар яратишга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди. Китобхонлар тўплам авторидан бир хил темадаги бир хил сюжетга эга бўлган, хира образли трафарет асарлар эмас, балки ғоявий юксак, бадиий пухта ишланган оригинал асарлар кутмоқда.

Сами РАҲИМ.

[1] **Саида Зуннунова, «Гулбаҳор»,** ҳикоялар, Ўздавнашр, Тошкент — 1956 йил. Редактор **Т. Жалолов.**

Барча колхоз ва совхозларда чеканкани ўз вақтида, юқори сифатли қилиб ўтказайлик!

☆

Қаҳрамон бошлиқ бригадада

Гулистон районидаги «Красная заря» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лолахон Эрбўтаева бошчилик қилаётган бригада аъзолари бу йил 56 гектар ерга чигит экканлар. Бригадада ғўза парваришининг қулай агротехника муддатларида ўтказилаётганлиги туфайли мўл ҳосил етишмоқда. Бригаданинг барча майдонларидаги ғўзанинг тўртинчи комплекс парвариши тугалланди. Ҳозир колхозчиларнинг бутун эътибори ғўзанинг бешинчи комплекс парваришини ҳам юқори сифатли қилиб ўтказишга қаратилган. Айниқса, Кимсан Мадраимова, Тошхон Турсунова ўртоқлар бошлиқ звеноларнинг ғўзалари яхши ривожланиб, мўл ҳосил тўпланмоқда.

Бригадада дала ишлари қатъий график асосида олиб борилади.

— Ғўзани икки томонлама ишлаш, механизациядан унумли фойдаланиш туфайли қўлда қилиш керак бўлган ишларга ҳам ўрин қолмоқда, — дейди Лолахон Эрбўтаева. — Биз ғўзамизни август ойининг охирига қадар парвариш қиламиз. Ҳозир баъзи бир карталардаги ғўза чеканка қилинмоқда.

Х. САГИЗОВ,
М. АБДУРАИМОВ.

Ўртачирчиқ районидаги Куйбишев номли колхозда ғўзалар юқори сифатли чеканка қилинмоқда.

Суратда: биринчи бригада аъзолари иш устида.

А. Ким фотоси.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

Ғўзалар барқ уриб ўсмоқда

Сирдарё районидаги Ленинобод колхозида ғўза парвариши анча яхши бораётир. Айниқса, ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил олиш учун курашаётган А. Дўсматова бошлиқ бригаданинг майдонларидаги бўлиқ кўсаклар колхозчиларнинг фидокорона меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштириш учун астойдил ҳаракат қилаётганликларини кўрсатади. Бригадада меҳнат интизоми яхши йўлга қўйилганлиги, звенолараро социалистик мусобақа қизитиб юборилганлиги туфайли 64 гектар майдондаги ғўзаларнинг тўртинчи парвариши ҳам тугалланай деб қолди.

Колхознинг ўртоқ Л. Отажонов бошлиқ 8-бригадасини ҳам ана шундай илғор бригадалар қаторига қўшиш мумкин. Бригада аъзолари чопиқ, культивация, озиқлантириш ишларини сифатли қилиб ўтказиш билан бирга, суғоришни тўғри ташкил қилишга ҳам алоҳида аҳамият бермоқдалар.

Д. СОДИҚОВ.

35 центнердан ҳосил олиш учун

Ўрта сарой районидаги «Полярная звезда» колхозининг пахтакорлари ҳосил тақдири ҳал қилинаётган шу кунларда ғўза парваришини янада кучайтириб юбордилар. Колхознинг коммунист Х. Қайалов бошлиқ 9-бригадасининг 64 гектар еридаги ғўзалар бир текисда ўсаётганлиги, серҳосиллиги билан эътиборни ўзига тортади.

— Ҳосилнинг нобуд бўлмаслиги учун айни шу кунларда ғўзанинг ҳолатини тез-тез кузатиб туриш керак. Агар ғўза чанқатиб қўйилса, ҳосилини дарҳол тўкиб юборади, — дейди бригадир Қайалов.

Ҳар бир гектар ердан 35 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётган бригаданинг А. Имомбердиев, Х. Умарова, Т. Ирисбоев, Ҳ. Маҳкамов сингари аъзолари ҳар куни нормадаги 0,18 гектар ўрнига 0,20-0,25 гектардаги ғўзани чопиқ қилмоқдалар.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

Чеканкани сифатли ўтказайлик

Пахтадан мўл ҳосил етиштириш ва уни эрта муддатларда пишириб олишга қаратилган агротехника тадбирлари ичида ғўзани яхши парвариш қилиш билан бирга уни чеканка қилиш ҳам катта аҳамиятга эга.

Чеканканинг моҳияти шундан иборатки, бунда ғўзанинг маълум ўсиш даврида унинг бош пояси ва ёнидаги ўсувчи шохларининг учи юлиб-чилпиб ташланади. Натижада ўсимлик танасидаги озиқ моддалари қайта тақсимланади. Бош поя ва ён шохлар учи юлиб ташлангандан кейин уларнинг ўсиши анча секинланиб, озиқ моддаларнинг асосий қисми мева шохчаларига тақсимланади, шона, гул ва кўсакларнинг ўсиши, ривожланиши тезлашади. Шу билан бирга шона, гул ва кўсакларнинг тўкилиши ҳам анча камаяди. Кўсакнинг тез ривожланиши натижасида пахта бирмунча эрта очилади, қорасовуқларгача териб олинадиган ҳосилнинг миқдори кўпаяди.

Илмий муассасаларда ва колхоз далаларида ўтказилган жуда кўп тажрибалар натижасида ғўзани ўз вақтида чеканка қилиш туфайли ҳар гектардан қўшимча 3.2-5.2 центнергача ҳосил олиш мумкинлиги маълум бўлди. Бироқ шуни ҳам айтиш керакки, чеканкадан яхши натижа олиш учун уни ўз вақтида сифатли қилиб ўтказиш, шу билан бирга ғўза парваришига доир бошқа тадбирларни: қатор ораларини ишлаш, суғориш, зараркунандаларга қарши кураш ишларини ҳам ўз вақтида бажариш керак.

Ғўзанинг ёппасига гуллаб, мева тугаётган даври, яъни ҳар туп ўсимликда 12-16 мева шохчалари ҳосил бўлган вақт чеканка қилишнинг энг яхши ва қулай муддати ҳисобланади. Одатда бу давр 15-20 июлдан 5-10 август ўртасидаги кунларга тўғри келади. Илғор колхозлар, мўл ҳосил усталари ғўзанинг ўсиш ва ривожланиши даражасини қатъий эътиборга олган ҳолда, чеканкалашда ҳар бир далани табақалаштиради. Масалан, Бекобод районидаги Дзержинский номли колхозда ғўзаси баланд бўлиб ўсиб кетган далаларда ҳар тупда 14-16 мева шохчалари, қолган далаларда эса 12-13 мева шохчалари ҳосил бўлган даврда чеканкани ўтказадилар.

Ҳозирги даврда областимизнинг барча пахта майдонларида ғўза ёппасига гуллаб ҳосил тугмоқда. Бу йил кўпчилик майдонларда ғўза квадрат ва тўғри бурчак шаклида уялаб ўстирилмоқда. Деярли бу ерлардаги ғўзаларнинг ҳаммаси ҳар йилгидан кўра анча тез ўсиб ривожланмоқда. Гуллаш ва ҳосил тўплаш даври бу йил анча эрта бошланди. Шу билан бирга айрим далаларда қатор ораларини ишлаш, суғориш ва озиқлантириш кечикиши туфайли ривожланишдан кейинда қолаётган ғўзалар ҳам бор. Бу ҳол чеканкалаш муддатини белгилашда айрим далалардаги ғўзалар ҳолатини алоҳида эътиборга олишни талаб қилади.

Унумдор, ғўзаси яхши ривожланган, яъни ҳар тупда 14-16 мева шохчаси ҳосил бўлган участкаларда чеканкани 15-20 июлдан бошлаб 1 августгача тугаллаш тавсия этилади. Аммо унумдорлиги ўртача бўлиб, ғўзаси унчалик ривожланмаган майдонларда ҳар тупда 13-14 тадан мева шохчаси ҳосил бўлганда чеканкани бошлаш ва бу ишни 5 августгача тугаллаш маъқул.

Ғўза ўсиш ва ривожланишдан кейинда қолаётган майдонларда қатор ораларини культивация, чопиқ қилиш, суғориш ишларини кучайтириб ғўзанинг ўсишини тезлаштириб ҳар тупда 12-13 тадан мева шохчаси ҳосил қилиш тадбирларини амалга ошириш лозим. Бундай участкаларда айрим жойларни танлаб чеканкани 25 июлдан бошлаш керак бўлиб, лекин бунда ҳам чеканкани 5 августдан кечикмасдан тугаллаш талаб этилади.

Одатда ҳар бир даладаги ғўзанинг ҳаммаси бир йўла чеканка қилинади. Лекин ғўзаси текис ўсиб ривожланмаётган далаларда чеканка икки марта ўтказилади. Дастлаб бунда нормал ривожланаётган ғўзалар, сўнгра 7-8 кундан кейин қолган ғўзалар чеканка қилинади.

Юқорида айтганимиздек чеканкада бош поя ва унинг пастки қисмларидан ўсиб чиққан ён шохларининг учи — бир-икки сантиметри юлинади.

Чеканкани ўз вақтида сифатли қилиб ўтказиш учун колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, агрономлар ва бригада бошлиқлари ғўзанинг ўсиш ва ривожланишига қараб ҳар бир дала учун оператив план тузадилар. Планда чеканка ўтказиладиган кунлар ва унинг учун ажратиладиган кишилар сони кўрсатилади.

Чеканкани сифатли ўтказиш учун ҳар бир далачилик бригадаси ва звеноси аъзоларига ишнинг техникасини ўргатиш, улар билан амалий машғулотлар ўтказиш керак.

Чеканка тугаллангандан кейин ғўза парваришини ҳеч бир сусайтирмасдан олиб бориш зарур. Айрим ҳолларда чеканкадан кейин ғўза парвариши секинлашади ёки бутунлай тўхтатиб қўйилади. Бу ҳолда ғўзанинг озиқланиш шароити ёмонлашади. Натижада ўсимлик организмида озиқ моддаларининг ҳаракати ўзгариб ҳосил элементлари бир меёрда озиқланишдан маҳрум бўлиб қолади.

Барча далаларда чеканкани ўз вақтида ўтказиб, ғўза парваришини янада кучайтириб ҳар туп ўсимликда мўл ҳосил тўплашга эришайлик.

А. ДУДКО,
СоюзНИХИ илмий ходими.

Бригада аъзоларининг аҳди

Верхне Волинск районидаги Жданов номли колхознинг ўртоқ Х. Ражабов бошчилик қилаётган бригада аъзолари 120 гектар ердаги ғўзани шу кунга қадар уч марта комплекс парваришдан чиқардилар.

Ҳар гектар ердан 28-30 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётган бригада аъзолари социалистик мусобақани тобора қизитиб, ғўза парваришида биринчилар қаторида бормоқдалар.

Меҳнатсевар бригада аъзолари шу кунларда тўртинчи чопиқ, бешинчи культивация ва тўртинчи озиқлантиришни бошлаб юбордилар. Бригаданинг кўпчилик аъзолари кунлик нормаларини ортиғи билан бажариб, ғўзанинг бир текисда соғлом ва бақувват ўсишини таъминламоқдалар.

Шу кунларда, ҳосилнинг тақдири кўп жиҳатдан сувчиларга боғлиқ. Буни бригада аъзолари жуда яхши биладилар. С. Қаршибоев, Т. Эсонов, Ш. Сувонов каби илғор сувчилар ҳар куни 4,5 гектар ердаги ғўзани қондириб суғормоқдалар.

Ҳозир ҳар бир туп ғўзада 5-6 тадан кўсак бор. Колхозчилар ғўзанинг тўртинчи парваришини тез кун ичида тугаллаб, чеканкани ҳам бошлаб юбориш учун тайёргарлик кўрмоқдалар.

Ғ. АЛИБОЕВ.

☆

Ғанимат кунлардан унумли фойдаланайлик

(Редакцияга келган хатларга обзор)

Шу кунларда областимизнинг барча колхоз ва совхозларида ғўза парвариши қизғин давом эттирилмоқда. Бу тўғрида ҳар куни редакциямизга областимизнинг турли районларидан хатлар келиб турибди. «Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхозда ғўза парвариши яхши йўлга қўйилган,— деб хабар қилади ўртоқ **А. Муҳамедов.** — Колхознинг Т. Назаров бошлиқ бригада аъзолари ўтган йили чигитни квадрат-уялаб экиб, 17 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35 центнер ўрнига 45 центнердан пахта топширган эдилар. Бригада аъзолари бу йил ҳам ташаббусни қўлдан бермаслик учун ҳаракат қилиб астойдил меҳнат қилмоқдалар. Айниқса Ш. Латипов бошлиқ звено аъзолари ғўза парваришида бошқаларга намуна бўлмоқдалар».

Шунингдек газетхонлардан **А. Тожибоев, Т. Васитов** ўртоқларнинг хабар қилишларига қараганда, райондаги «Ленинобод», «Ленинизм», Тарас Шевченко номли, Сталин номли колхозларда ҳам ғўза парвариши намунали ўтказилмоқда. Колхозчиларнинг бутун диққат-эътибори ғўзаларни қондириб суғоришга, ҳар бир тупда мўл ҳосил тўплашга қаратилган.

«Аҳмад Юнусов бошлиқ бригаданинг 62 гектар майдонидаги ғўза бир текисда ривожланиб ёппасига кўсак туга бошлади, —деб хабар қилади. Янгийўл район Свердлов номли колхоздан ёзган газетхон **С. Зокиров,** — бунга ғўза ёввойи ўтлардан ўз вақтида тозаланиб турилганлиги, зараркунандаларга қарши кураш яхши йўлга қўйилганлиги, шунингдек агротехника қоидаларига тўла риоя қилинганлиги туфайли эришилди. Бригада аъзолари бундан буён ғўза парваришини уюшқоқлик билан давом эттирсалар, ҳар гектар ердан 38 центнердан ҳосил етиштиришдек шарафли вазифаларини албатта бажарадилар».

Верхне Волинск районидаги «Қизил Октябрь», Куйбишев номли колхозларда ҳам ғўза парвариши бирдамлик ва уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. «Қизил Октябрь» колхозининг Н. Муродов бошчилик қилаётган бригада аъзолари 110 гектарга яқин майдондаги ғўзаларни сифатли парваришдан чиқардилар. Барча майдонлардаги ғўзалар маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантирилди, чуқур эгатлар олиниб қондириб суғорилди. Газетхон **М. Агалиев** ана шу ҳақда ёзади. Булардан ташқари **О. Эргашев, Р. Жумабоев, Я. Мўминов, Х. Файзиев** ўртоқлар ҳам ана шу колхозларда қилинаётган ишларнинг қандай бораётганлигини ёзадилар.

М. Абдураимов Гулистон районидаги Калинин номли колхоздан хабар қилиб қуйидагиларни ёзади:

Ўртоқ А. Чўлиев бошлиқ бригада колхозда энг илғор бригада ҳисобланади. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг қароридан руҳланган бригада аъзолари 82 гектар майдондаги квадрат-уялаб ўстирилаётган ғўзадан мўл ҳосил етиштириш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Колхозчилар дала шийпонларига кўчиб чиқиб ишлаётганликлари учун меҳнат унуми кундан-кунга ортиб бормоқда. Х. Чўлиев, К. Хайитов каби сувчилар ҳар куни бир ярим, 1,75 гектар ердаги ғўзани суғориш билан уларнинг соғлом ва бақувват бўлиб ўсишига катта ҳисса қўшмоқдалар.

Шунингдек ўртоқ **С. Хасановнинг** ёзишича, райондаги Молотов номли колхозда ҳам ғўза парвариши ҳар тарафлама кучайтириб юборилган.

Юқори Чирчиқ районидаги Ворошилов номли колхоз аъзолари Иркутск электр станцияси қурилишида фидокорона меҳнат қилаётган ишчиларга сабзавот ва ҳўл мева маҳсулотларидан кўплаб совға қилмоқдалар. Ҳозир энг яхши олмалардан 20 тонна юборилди. **Суратда:** колхоз аъзоларидан **А. Ҳаитбоев** ва **Ф. Фармонова** ўртоқлар жўнатиладиган олмаларни саралаб термоқдалар.

И. Глауберзон ва **В. Сироткин** фотоси.

„Бахт нима?“

Ўтган шанба куни шаҳримизнинг Киров номли маданият ва истироҳат боғидаги очиқ эстраданинг томоша зали кун ботиши биланоқ одамлар билан лиқ тўлди. Тўпланганларнинг ҳаммаси «Бахт нима?» деган темада ўтказиладиган кечанинг тезроқ бошланишини кутмоқда эди. Биринчи бўлиб Ўрта Осиё Давлат университети, филология факультетининг старший ўқитувчиси Н. П. Малахов сўзга чиқди. Малахов бахт сўзи кўп маъноларга эга эканлигини, баъзи кишилар эса унинг туб моҳиятига тушунмасдан бахтиёрлик масаласини ўзининг шахсий манфаатдорлиги билан боғлаб нотўғри ҳал қилишлигини мисоллар билан айтиб берди.

— Мен учун,—дейди М. Горький номли театр артисти ўртоқ Филлипов,—хоҳ салбий, хоҳ ижобий бўлсин бирорта ролни ўйнаб, образни томошабин кўз ўнгида гавдалантириб, уларнинг олқишига сазовор бўлишдан катта бахт йўқ.

Филология фанлари доктори, профессор И. Султоновнинг бахт тўғрисида айтган сўзлари айниқса қизиқиб тингланди. И. Султонов бахт сўзини ўзбеклар илгари қандай тушуниб келганликларини, ўзбек адабиёти тарихидан мисоллар келтириш билан тушунтириб берди. Ўз вақтида Фарҳод ва Ширин ҳам халқларни сувга сероб қилишни орзу қилиб, сув келтиришни бахт деб тушунган. Бахт сўзини киши асло ўзининг шахсий ғалабаси, турмуши муваффақияти ва ҳаёти билан боғламаслиги керак.

— Кўп кишилар бахтни шодлик, қувонч билан алмаштириб, янгилишадилар, — дейди Тошкент темир йўлининг инженери ўртоқ Раскин, — бу мутлақо нотўғри. Ҳақиқий бахт курашиш, олишиш, қийинчиликларни енгиш натижасида қўлга кирар экан. Мен биринчи марта бахтни тепловозни мустақил равишда ҳайдаб, белгиланган маррага келтирганимда ҳис қилдим.

Тошкент театр ва рассомчилик институтининг ўқитувчиси И. С. Гринберг, маданият ва истироҳат паркининг директор ўринбосари В. В. Раевскийлар ҳам сўзлаб, бахт тўғрисида қимматли фикрларни айтдилар

«Бахт нима?» деган кеча қизиқарли ўтди. Август ойида шу паркда «Болалар ва ота-оналар» деган темада диспут ўтказилади.

Н. РИХСИЕВ,
З. МУХАММАДЖОНОВ.

Чиноз колхозларида ғўза парвариши суст

Чиноз районида кейинги йилларда пахтанинг ялпи ҳосили анча камайиб кетди. Район колхозлари беш йил мобайнида фақат ўтган йилгина пахта тайёрлаш планини бажардилар. Пахтакорлар ва механизаторлар бу йил ҳар бир колхоз, бригада ва звенода мўл ҳосил етиштириб, районнинг аввалги шуҳратини тиклаш учун ҳар гектар ҳосилини қарийб 9 центнергача оширишлари лозим. Бу катта вазифани бажариш учун агротехника талабларига мувофиқ иш қилиб, ҳар бир тупда мўл ҳосил тўплашга эришмоқ керак. Асосий куч ва техника воситалари ғўза парваришига сафарбар этилиши лозим. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг июль ойида ғўза парваришини янада кучайтириш тўғрисида чиқарган қарорида ҳозирги кунда қилиниши зарур бўлган ишлар равшан кўрсатилган. Афсуски, районда ғўза парвариши, айниқса ҳали ҳосилга кирмаган, авжи паст ғўзалар парвариши кўнгилдагидек эмас. Кўпчилик колхоз, бригада, звеноларда сифат учун курашмай рақам кетидан қувиш ҳали ҳам ҳукм сураётир. Натижада ҳар бир туп ғўзада мўл ҳосил етиштирилиши таъмин этилмаётир.

Сталин номли колхоз билан Орджоникидзе номли колхоз чегарадош. Ер-сув шароити бир хил. Ҳар икки колхоз аъзолари бир-бирлари билан мусобақалашиб, бу йил гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Меҳнатнинг ташкил қилиниши, интизомнинг мустаҳкамлиги ҳамда колхозчиларнинг унумли ишлашлари учун қулай шароит яратиб берилгани туфайли Сталин номли колхозда ғўза парвариши талабга жавоб берадиган даражада яхши бормоқда. Ғўза парвариши қулай муддатларда сифатли ўтказилмоқда. Ҳозир илғор бригадаларда 5-чопиқ ва культивация давом этмоқда. Илгарилари ғўза парваришида 310 киши ишлаётган бўлса, июль ойидан бошлаб 460 киши ишламоқда. Барча звено ва бригадаларда ғўзанинг аҳволига қараб, июль ойида парвариш қилиш юзасидан топшириқлар берилган. Биринчи галда авжи паст ғўзалар қўшимча озиқлантирилмоқда. Ҳайдар Жайноқов, Наби Жалилов ўртоқлар бошлиқ илғор бригадалар гектаридан 34 ўрнига 36 центнердан пахта ҳосили етиштириш юзасидан оширилган мажбурият олиб, дала ишларини айниқса яхши ташкил этганлар. Колхозчиларнинг кўпчилиги дала шийпонида ётиб ишламоқдалар. Далада иссиқ овқат уюштирилган, колхозчиларнинг меҳнат кунларига пул, ғалла аванси берилиб турибди. 2, 7-бригадаларнинг айрим карталарида ғўза чеканкаси ҳам бошланди.

Орджоникидзе номли колхозда бунинг аксини кўриш мумкин. Катта кўча бўйидаги карталарнинг ғўзаси кўмкўк, гуллаган, айрим тупларда тугунчалар ҳам бор. Биз пайкал оралаб ичкари томон бордик. Звено бошлиғи ўртоқ Тўлаган Назаров ғўзага сув тарамоқда. Аммо бу ғўза кечикиб суғорилганидан жуда чанқаб қолган. Шона, тугунчалари тўкилмоқда.

— Сиз, шона, тугунчаларнинг тўкилаётганини айтасиз, — дейди звено бошлиғи, — сув етишмаганидан тепанинг нариги томонидаги 3,5 гектар ғўза ҳатто қовжираб қолди. Сувга борсам суғориш қолиб кетади, ёлғиз ўзим улгира олмаётирман. Правление ёрдам бермаётир. Раисимиз звенога бундан роса 3 ой илгари бир келиб кетган эди...

Дарҳақиқат биргина бу звено эмас, балки ўртоқ Солиҳа Маҳамадбоева бошлиқ бригададан ташқари кўпчилик бригада, звеноларда ғўза парвариши талабга мутлақо жавоб бермайди. Биз колхоз раиси ўртоқ Орзиқулов бириктирилган ўртоқ А. Шокиров бригадасининг ғўзаларини кўрдик. Бригаданинг 16 гектар ерида ўртача ҳисоб билан 50 минг тупга етар-етмас ғўза бор. Учинчи чопиқдан чиқарилди, деган ғўзани қамиш ва бошқа ўтлар ўраб олган; 22 гектар ердаги ғўза кечикиб суғорилганидан шонани эмас, ҳатто тугунчаларини ҳам тўкаётир. Бригадага бириктирилган кучларнинг ҳаммаси дала ишларига сафарбар этилмаган. Ўнлаб колхозчи ўзи далага чиқмай ўз ўрнида укаси, боласини ишлатиб меҳнат кунларини ўзига ёздирмоқда. Масалан, Мукаррам Қурбонова бир ҳафта далага чиқса, бир ҳафта чиқмайди. Ўрнига қизи Рихси ишлагани ҳолда табелчи Мансуров меҳнат кунини унинг онасига ёзади.

Иккинчи бригада бошлиғи ўртоқ Жониқул Сулаймонов дала ишларига раҳбарлик қилмай қўйган. Шунинг учун ҳам бригада ўн кунлик топшириқни 57 процент бажарган, холос. Кўпчилик ерда ғўза сийрак, ривожланишдан қолмоқда.

Колхозда ишчи кучи кўп бўлишига қарамай, ғўза парваришига кам киши қатнашмоқда. Колхозчиларнинг бир қисми кунлик нормани бажармайди. Далада ишловчилар учун зарур маданий-маиший шароит яратилмаган, иссиқ овқат қилиб берилмайди. Май ойидан буён колхозчилар пул ва дон олмаганлар. Аванс учун давлатдан олинган пулнинг бир қисми бошқа мақсадларга сарфланган. Ана шу жиддий камчиликлар ғўза парвариши юзасидан белгиланган тадбирларнинг бажарилмай қолишига сабаб бўлаётир. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ҳосилнинг тақдири ҳал қилинаётган ҳозирги кунларда агроном ўртоқ Мустафаевни пиллага биркитиб нотўғри иш қилган. Агроном далада ғўза парвариши қандай бораётганлигини билмайди. Ҳамма иш бригада бошлиқларига ташлаб қўйилган.

Меҳнатни тўғри ташкил қилиш ва уни ўз вақтида тўғри ҳисобга олиш ишлаб чиқаришда ғоят муҳим аҳамиятга эгадир. Колхоз раҳбарлари ҳар бир колхозчини тўғри жойлаштириб, улардан унумли фойдаланишлари, меҳнат унумини оширишни таъмин қилишлари зарур. Бажарилган иш ўз вақтида тўғри ҳисобга олиниши, унинг сон ва сифатига қараб меҳнат куни ёзилиши керак. Афсуски, райондаги бир қатор колхозларда меҳнатни ташкил қилиш ва ҳисобга олиш ишига ўтакетган даражада масъулиятсизлик билан қаралаётир. Айниқса «XIX партсъезд» колхозининг раиси Юсупов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Умурзоқов ва агрономи Пўлатов ўртоқлар, бригада бошлиқлари меҳнатни ташкил қилиш ва ҳисобга олишни иккинчи даражадаги иш деб қарайдилар. Улар кимнинг қандай ишлаётгани, ишга чиққани, чиқмагани билан мутлақо қизиқмайдилар. Ишга яроқли 773 кишидан фақат 288 киши кетмон чопиғига қатнашмоқда. Пиллачилик бригадасининг бошлиғи Йўлдошевнинг хотини Масуда, бригада бошлиғи Йўлдош Ҳамдамовнинг хотини Қумри ва бошқа раҳбар ўртоқларнинг оила аъзолари йил бошидан буён бирорта ҳам меҳнат куни ишламаган. Аммо артель Уставига мувофиқ уларга нисбатан ҳеч қандай чора кўрилмайди, улар эрларининг ҳимоясида ишламай юрадилар. Шунинг учун меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Прогул қилиб, ишга қатнашмаётганлар, нормани бажармовчи дангасалар ҳам анчагина бор.

Кетмон чопиғи ғоят сифатсиз. Ҳозир тўртинчи чопиқ давом этаётган бўлса ҳам ғўза ривожланишдан қолаётир. 119 гектар ердаги ғўзанинг авжи ниҳоятда паст. Айрим карталардаги ғўза ҳатто гуллаган ҳам эмас.

Колхозда экин эгасизланиб қолган. Масалан, ўртоқ Хўжамуродов бошлиқ бригадада звено принципи бузилганидан экин учун ҳеч ким жавобгарликни ҳис этмайди. Кетмончилар қатор ораларида пойга қилишиб чала чопиқ қилмоқдалар. Замира Ҳайдарова шу усулда ишлаб кундуз соат 11 гача 0,20 гектар ердаги ғўзани «чопиқ» қилган.

Тракторчи Оллаёровнинг хотини Фарида Оллаёрованинг ўрнига унинг қайнисинглиси Ойпошша ишлайди. Табелчи ўртоқ Ҳайдаров эса меҳнат кунини прогулчи Оллаёровага ёзиб келмоқда.

Ғўзани суғориш ишига ҳам бепарволик билан қаралаётир. Ғўза талабга қараб суғорилмаётир. Сувчиларнинг иши устидан контроллик йўқ. Сув эгатларга таралади-ю, сувчилар ўзларининг шахсий ишлари билан кетиб қоладилар. Норов, Қосимов, Усмонов, Юсупова ўртоқлар 23 гектар ердаги ғўзани сувга кўмдириб юборганлар. Ғўза кечалари суғорилмаётир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг қарорида МТС директорларидан техника воситаларидан тўла ва унумли фойдаланиб, культивацияни ҳар тарафлама кучайтириш талаб этилади. Аммо Чиноз МТСининг директори ўртоқ Мелихов бундан зарур хулоса чиқармаган. Шунинг учун ҳам ғўза парваришида жиддий ўзгариш бўлмади. Айниқса июль ойида тракторларнинг кўпчилиги ишламаётир. Бунинг устига «ғўза ўсиб кетди, энди культивация қилмаса ҳам бўлади» деган кайфият билан культивация аста-секин тўхтатиб ҳам қўйилмоқда. «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида хизмат қилаётган ўртоқ Каргалов бригадасининг 12 универсалидан 14 июль куни фақат 5 таси ишлади. Улар ҳам нормасини бажара олмади. Тракторларга тўсиқ ўрнатилмаган. Универсалчи С. Иброҳимов ғўзанинг шохлари ва кўсакларининг шикастланишига йўл қўймоқда. Орджоникидзе номли колхозда ишлаётган универсалчи Исломов ва Усмоновлар ҳам шона кўсакларини тўкиб юбораётирлар.

Деҳқонбоев, Йўлдошев ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг тракторлари айниқса унумсиз ва сифатсиз ишламоқда. Тракторлар тез-тез бузилиб бир неча кунлаб бекор туради. МТС дирекцияси эса бригадаларга техника ёрдами уюштирмаган. Бир универсал бир ойдан буён складда турибди. Айрим колхозларда аввал кетмон чопиғи қилиб, сўнгра культивация қилинишининг сабаби ҳам шунда. Қайси колхозга борманг, далада арзимаган сабаблар билан бузилиб ётган тракторларни кўриб ачинасиз. Молотов номли, Хрущев номли ва бошқа колхозларда ҳам аҳвол ана шундай.

«Қизил Октябрь» колхозида ғўза парвариши штурмчилик билан олиб борилмоқда. Колхоз раҳбарлари (раиси Рустамов, партия ташкилотининг секретари Очилов ўртоқлар) дала ишларига қониқарсиз раҳбарлик қилаётирлар. Ғўза парвариши бир меёрда олиб борилмайди. Барча колхозчилар шу кунларда Молотов участкасидаги ғўзани ўташга сафарбар қилиниб, пастки участкадаги ғўзалар парвариши тўхтатиб қўйилган.

Қисқаси, Чиноз районида яхши ўсмаётган ғўзалар эътибордан четда қолмоқда. Бу ҳолнинг ҳосилга путур етказиши аниқ. Район партия комитети, район ижроия комитети барча колхоз, бригада, звеноларда олинган мажбуриятни тўла ва ошириб бажариш имкониятини берадиган даражада ҳосил етиштириш учун ғўза парваришини кескин равишда кучайтириш тадбирларини кўришлари зарур. Бунинг учун барча имконият бор.

Ш. КУЗАНБОЕВ,
Д. АЮПОВА,
Э. АБДУЛЛАЕВ,
М. САИДОВА,
Ж. АБДУРАҲМОНОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг рейд бригадаси.

Бизга ёзадилар

Бекобод шаҳридаги Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи кутубхонаси ишчиларга намунали маданий хизмат кўрсатмоқда. Кутубхонанинг 20 минг томлик китоб фонди ва 1200 га яқин доимий китобхони бор. Бу ерга 20 номда газета ва 41 номда адабий, сиёсий, иқтисодий ҳамда техника журналлари мунтазам равишда келиб туради. Кутубхона мудири ўртоқ Л. Трусова заводнинг мартен, прокат ва ремонт-механика цехларида 7 та кўчма кутубхона ташкил қилган. Бундан ташқари кутубхонада КПСС XX съезди материалларини пропаганда қилиш юзасидан ҳам муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда.

М. Зокиров.

* * *

Бараж станциясидаги Бауман номли етти йиллик мактабда янги ўқув йилига тайёргарлик ишлари белгиланган муддатидан илгари, июлнинг биринчи ўн кунлигида тамомланди. Мактаб биноси капитал ремонтдан чиқарилди, инвентарлар сифатли қилиб бўялди. Бу йил ўқув материал базани мустаҳкамлашга жиддий эътибор берилди. Физика, химия кабинетлари ва устахона учун 8 минг сўмлик прибор ва бошқа асбоб-ускуналар сотиб олинди.

Э. Туркменов.

* * *

Октябрь районидаги Каганович номли колхозда ташкил этилган пионерлар лагерида район мактаблари ўқувчиларидан 80 га яқин ўғил-қиз дам олмоқда. Пионерлар лагери кровать, озода кўрпа, ёстиқ, простиналар билан таъминланган. Колхоз правлениеси лагерни зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан етарли таъминлаб турибди. Лагерда шахмат-шашкалар, биллиардлар бор. Кутубхона ишлайди. Ўқувчилар лагерда мазмунли дам олиш билан бирга, МТС, ГЭС ва колхоз далаларига экскурсияларга бордилар. Икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳ. Турсунқулов билан бўлиб ўтган учрашув дам олувчиларда катта таассурот қолдирди.

Д. Содиқов.

СССР БИЛАН ЯПОНИЯ ЎРТАСИДАГИ МУНОСАБАТЛАРНИ НОРМАЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА СОВЕТ-ЯПОНИЯ МУЗОКАРАЛАРИНИ ЯНА БОШЛАШГА ДОИР

Японияннинг Лондондаги элчиси Х. Ниси 1956 йил 18 июлда Япония ҳукуматининг қуйидаги баёнотини Совет ҳукуматига тақдим этиш учун СССР элчиси Я. А. Маликка топширди:

«Япония ҳукумати шу йил 14 майда Москвада эълон қилинган Япония-Совет ахборотига мувофиқ, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукуматига қуйидагиларни маълум қилиш шарафига муяссардир: Япония Ҳукумати ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш мақсадида кейинги вақтларгача Лондонда шу мамлакатлар вакиллари ўртасида олиб борилган музокараларни яна бошлашга тайёрдир. Япония Ҳукумати шунга биноан, Ташқи ишлар министри Мамору Сигемицу жанобларини Москвага юборишга қарор қилди. Мамору Сигемицу жаноблари зиммасига Японияннинг халқаро муносабатлари учун муҳим жавобгарлик юклатилган бўлиб, у Японияннинг мухтор вакили сифатида музокаралар олиб бориши керак. Бу қарор Япония Ҳукуматининг музокаралар олиб боришга энг кўп куч сарф қилиш ниятида эканлигини исбот қилади ва Япония Ҳукумати Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати бунга эътибор беради ҳамда буни маъқуллаб кутиб олади, деб ишонади.

Япония Ҳукуматининг қарорига мувофиқ, Ташқи ишлар министри Сигемицу жаноблари Лондонда мухтор вакил сифатида музокаралар олиб борган С. Мацумото жаноблари билан биргаликда музокаралар олиб боради.

Бу масалалар юзасидан қарор қабул қилиниши биланоқ Ташқи ишлар министри группаси аъзоларининг рўйхати ва уларнинг маршрути Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукуматига маълум қилинади.

Музокаралар олиб бориш мақсадида Сигемицу жанобларига ва унинг группасидаги аъзоларга дипломатик имтиёзлар бериш ва ҳар қандай ёрдам кўрсатиш, шу жумладан шифрдан фойдаланиш имконини бериш илтимос қилинади».

СССР ҳукумати шу йил 21 июлда СССРнинг Лондондаги элчиси орқали Япония ҳукуматига қуйидаги жавобни юборди:

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати Япония Ҳукуматининг баёнотини олганлигини таъкидлаш шарафига муяссардир. Япония Ҳукумати бу баёнотида Япония билан СССР ўртасида муносабатларни нормаллаштириш тўғрисида музокараларни яна бошлашга тайёр эканлигини билдиради ва шу мақсадда Ташқи ишлар министри **Мамору Сигемицу** жаноблари Японияннинг Мухтор Вакили қилиб тайинланганлигини хабар қилади.

Совет Ҳукумати ана шу музокараларни яна бошлашга тайёрдир ва ССР Иттифоқи Ташқи ишлар министри **Дмитрий Шепиловни** ўзининг Мухтор Вакили қилиб тайинлади.

СССР Ҳукумати Япония Ҳукуматининг Сигемицу жаноблари бошчилигидаги делегациясини Москвада хурсандчилик билан кутиб олади. Бу делегация ишлаши учун зарур шарт-шароит билан албатта таъминланади, шу жумладан дипломатик имтиёзлар, шифрдан фойдаланиш имконияти ва бошқа қулайликлар яратиб берилади.

Музокараларни 1956 йил 14 майдаги Совет-Япония ахборотида кўзда тутилган муддатларда бошлаш матлуб бўлур эди».

Вьетнам тўғрисидаги Женева битимларини бажариш соҳасидаги аҳволга доир

21 июлда СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Буюк Британиянинг Москвадаги Элчихонасига қуйидаги мазмунда нота юборди.

«СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Буюк Британия Элчихонасига ўз ҳурматини изҳор қилади ва қуйидагиларни маълум қилиш шарафига муяссардир.

Совет ҳукумати Жанубий Вьетнам Ташқи Ишлар Министрининг шу йил 22 майдаги нотасини*) қараб чиқди. Бу нота Ҳинди-Хитой масаласи юзасидан чақирилган Женева кенгаши икки Раисининг Вьетнам Демократик Республикаси ҳамда Вьетнам Республикаси ҳукуматларига юборган Мактубига Жанубий Вьетнам ҳукуматининг жавобидир.

Совет ҳукумати шуни қайд қилмай қололмайдики, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати Вьетнамни бирлаштириш учун умумий сайлов ўтказишга тайёргарлик кўриш юзасидан сиёсий консультацияларни мумкин қадар тезроқ ўтказишга доим ва қатъий тайёр эканлигини ҳамда шу мақсадда бу масала юзасидан Жанубий Вьетнамнинг компетент вакиллари билан учрашиш учун ўзининг мухтор вакилларини юборишга ҳамиша тайёр эканлигини билдираётган бир пайтда, Жанубий Вьетнам маъмурлари Вьетнамни бирлаштириш соҳасида Демократик Республика маъмурлари билан ҳамкорлик қилишдан бўйин товлашни давом эттириб келмоқдалар. Вьетнам тўғрисидаги Женева битимлари Вьетнамни бирлаштиришни кўзда тутган эди.

Совет ҳукумати шуни ҳам қайд қиладики, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати Шимолий Вьетнамда чинакам эркин демократик умумий сайлов ўтказиш учун бутун шарт-шароитни таъминлабгина қолмай, балки ана шу шарт-шароитни гарантиялашга ҳам тайёр эканлигини кўп марта изҳор қилгани ҳолда, Жанубий Вьетнам маъмурларининг, ҳозирги пайтда сайловни ва сайлов олди кампаниясини амалга ошириб бўлмайди, деган гаплари тамомила асоссиздир.

Жанубий Вьетнам маъмурлари 22 майдаги нотасида икки Раиснинг Умум Вьетнам сайловини уюштириш масаласини муҳокама қилишни ўз олдига вазифа қилиб қўйган консультациялар бошлаш учун зарур бўлган муайян муддатларни белгилаш ҳақидаги, шунингдек ана шу сайловни ўтказиш вақти ҳақидаги тавсияларини эътиборсиз қолдирмоқдалар ва Женева битимларини яна менсимасликка уринмоқдалар.

Совет ҳукумати Жанубий Вьетнам маъмурларининг ана шу позицияси Вьетнам тўғрисида тузилган ва Вьетнамда ҳамда бутун дунёда тинчликни тиклаш ва янада мустаҳкамлаш негизи бўлган Женева битимларига зид эканлигини таъкидлаб, ҳар иккала Раис Жанубий Вьетнам маъмурларига яна мурожаат қилиб, консультация бошлаш пайти ва умумий сайловни ўтказиш муддатлари тўғрисида ўз мулоҳазаларини тезликда билдиришни таклиф этишлари керак, деб ҳисоблайди.

Совет ҳукуматининг фикрича, икки Раиснинг Лондонда учрашиб турган вакиллари ана шундай мурожаатнинг тексти тўғрисида бамаслаҳат бир битимга кела олур эдилар.

Буюк Британия ҳукуматининг юқорида баён қилинганлар ҳақидаги фикри тезликда маълум қилинса, Министрлик Элчихонадан мамнун бўлур эди». (ТАСС).

*) (Мазкур нота совет матбуотида шу йил 15 июлда эълон қилинган. — ТАСС эскартиши).

Франция Коммунистик партиясининг XIV съезди ўз ишини тамомлади

Франция Коммунистик партиясининг 18 июлдан 21 июлгача Гаврда бўлган XIV съезди ўз ишини тамомлади.

Съезд делегатлари Морис Торезнинг социал прогресс учун, тинчлик учун ва Франциянинг миллий улуғворлиги учун кураш тўғрисидаги докладини ҳамда Жак Дюклонинг муниципалитетлар меҳнаткашлар оммаси хизматида деган темадаги докладини зўр активлик билан муҳокама қилдилар.

Делегатлар биринчи доклад юзасидан сўзга чиққанларида Жазоир проблемасига ва Жазоир проблемасини тинч йўл билан ҳал этиш усулларига жиддий эътибор бердилар. Жумладан, Коммунистик партиянинг Буш-дю-Рон департаменти Федерацияси секретари Дуазнинг нутқи, компартиянинг Сена департаменти федерацияларидан бирининг секретари Лантерньенинг нутқи, Рона департаменти партия ташкилоти вакили Каннинг ва бошқа кўп делегатларнинг нутқлари шу масалага бағишланди.

Франция Коммунистик партияси Марказий комитетининг аъзоси Роже Гароди идеология масалаларига тўхталиб ўтди. У, Францияда буржуа маданияти пасайиб кетганлиги ҳақида гапирди ва буни конкрет факт ҳамда мисоллар билан кўрсатди.

Компартиянинг Мозель ва Нор департаментларидаги ташкилотларининг вакиллари капиталистларнинг меҳнаткашларни эксплуатация қилаётганликлари тўғрисида гапирдилар, шунингдек энг муҳим сиёсий ҳамда социал проблемалар ўртага қўйилаётганлиги муносабати билан коммунистлар ва социалистларнинг биргалашиб ҳаркат қилаётганликларига доир конкрет мисоллар келтирдилар. Нор департаменти федерациясининг вакили айтдики, баъзи коммунистлар бу департаментда социалистик партиянинг таъсирига етарли баҳо бермадилар, бу ҳол социалистлар билан бирлик фронтини вужудга келтиришга кўп вақт халақит берди. Ҳозирги вақтда бу соҳада ва хусусан, Жазоирдаги урушни тўхтатиш учун кураш соҳасида маълум муваффақиятларга эришилди.

Эна департаменти федерациясининг секретари Турнэ француз деҳқонларининг аҳволи ва уларнинг ўз ҳуқуқлари учун ҳамда меҳнаткашларнинг умумий манфаатлари учун олиб бораётган кураши тўғрисида гапирди. У, қишлоқларда партия ячейкалари тобора кўп ташкил этилаётганлигини, деҳқонлар оммаси ўртасида партия ишларининг сиёсий савияси юксак даражага кўтарилаётганлигини айтди. Деҳқонлар оммаси Жазоир проблемасини тинч ҳал этиш йўлида кучайиб бораётган курашда тобора актив қатнашмоқдалар.

Па-де-Кале департаменти федерациясининг секретари Оог асосий эътиборни коммунистлар билан социалистлар ўртасида бирлашган фронтни вужудга келтириш масалаларига қаратди. У айтдики, Франциянинг ҳозирги ички ва халқаро аҳволини эътиборга олганда, турмушнинг ўзи асосий сиёсий ва социал масалалар юзасидан ана шу ҳар иккала партия ўртасида мустаҳкам алоқа ўрнатишни талаб қилмоқда. Нотиқ Франция Коммунистик партияси Марказий комитетининг Франция коммунистик ёшлар союзи тузиш тўғрисидаги таклифини қувватлади.

Съезд делегатлари ўз нутқларида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX съезди ва КПСС Марказий Комитетининг «Шахсга сиғинишни ва унинг оқибатларини тугатиш тўғрисида»ги қарори халқаро ишчилар ҳаракати учун ва коммунистик ҳамда ишчи партияларининг фаолияти учун жуда катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтдилар.

Бир қанча делегатлар ҳамма босқичларда партиянинг коллектив раҳбарлиги принципига қаттиқ риоя қилиш зарур эканлигини айтиб, эътиборни шунга жалб этдилар.

Франция Коммунистик партияси Марказий комитетининг секретари Марсель Сэрвэн катта нутқ сўзлади. У ўз нутқида ишчилар синфи ҳаракати бирлигининг ғоявий ва ташкилий асосларини баён қилди. Нотиқ маркача-ленинча назарияни «янада эпчил» қилишни зарур деб ҳисоблаган ва шу шиор остида оппортунистик ғояларни ёймоқчи бўлган баъзи коммунистларнинг таклифларини қоралади.

Делегатларнинг съездда сўзлаган нутқлари партиянинг бирлигини ва унинг жангавор қобилиятини янада мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш руҳи билан суғорилган эди. Нотиқлар Морис Торезнинг ҳисобот докладини ва тезисларнинг проектини маъқулладилар.

Франция Коммунистик партияси Марказий комитетининг таклифига мувофиқ, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва Марказий Комитет Секретари М. А. Суслов бошчилигида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси съездда ҳозир бўлди. Делегация составида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси А. И. Кириченко ва КПСС Марказий Комитетининг аъзоси Б. Н. Пономарев бор эди.

Франция Коммунистик партияси XIV съездининг 19 июль кундузги мажлисида КПСС делегациясининг раҳбари, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва Марказий Комитет Секретари ўртоқ М. А. Сусловга сўз берилди.

Барча делегатлар ўринларидан туриб, «Интернационал»ни айтадилар. М. А. Суслов съезднинг трибунасига чиққанида делегатлар уни гулдурос ва давомли қарсаклар билан табриклайдилар. М. А. Суслов Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан табрик нутқи сўзлади. Делегатлар ва меҳмонлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети табрикномасининг сўнгги сўзларини гулдурос овация билан кутиб олдилар. Делегатлар ва меҳмонлар «Марсельеза»ни айтадилар. КПСС Марказий Комитети шарафига уч марта «Ура!» садолари янграйди.

Съездда Хитой Коммунистик партияси Марказий комитетидан, Вьетнам меҳнаткашлар партияси Марказий комитетидан ва Югославия Коммунистлар союзи Марказий комитетидан съезд номига олинган табрик мактублари ўқиб эшиттирилди. Бошқа коммунистик ва ишчи партияларнинг вакиллари ҳам съездни табрикладилар. Съезд баъзи сабабларга кўра ўз вакилларини юбора олмаган қардош партиялардан ҳам 24 табрикнома олди.

Съездда Франциянинг отоқли олими Фредерик Жолио-Кюрининг мактуби ўқиб берилди. XIV съезднинг делегати бўлган Жолио-Кюри бетоблиги сабабли съездга келаолмаган.

Съезд делегатлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига жавоб тариқасида юбориладиган табрикноманинг текстини баланд руҳ билан қабул қилдилар.

Коммунистик партиянинг XIV съезди барча қардош коммунистик ва ишчи партияларга қарата якдиллик билан мурожаат қабул қилди.

Франция Коммунистик партиясининг съезди 21 июлдаги охирги мажлисида Морис Торезнинг Франция Коммунистик партияси Марказий комитетининг фаолияти тўғрисидаги ҳисобот докладини бир овоздан маъқуллади ва Франция коммунистик ёшлар союзини тузиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

Съезд ёшларнинг учта мустақил коммунистик ташкилотларини, чунончи йигитлар учун Франция Коммунистик ёшлар союзини, қизлар учун Франция қизлар союзини ва студентлар учун Франция студентлари коммунистик союзини тузишга қарор қилди.

Шундан кейин съезд социалист меҳнаткашларга мурожаатноманинг текстини бир овоздан маъқуллади.

Съезд коммунистларнинг муниципалитетлардаги иши ҳақидаги ва сиёсий масалалар ҳақидаги резолюцияларни маъқуллади.

Франция Коммунистик партиясининг XIV съезди Марказий комитетни сайлаш билан ўз ишини тамомлади. Марказий комитетнинг аввалги составининг барча аъзолари янги сайланган Марказий комитетга ўтди. Марказий комитетга жами 75 аъзо сайланди.

Франциянинг отоқли олими Фредерик Жолио-Кюри Марказий комитетнинг янги аъзосидир.

Партия Марказий комитети томонидан сайланган Сиёсий бюронинг состави съездда эълон қилинди.

Морис Торез партиянинг бош секретари қилиб сайланди.

Охирги мажлисда раислик қилган Вальдек Роше съездни ёпиш олдидан қисқача нутқ сўзлади. У, Коммунистик партиянинг мустаҳкам бирлигини ва кучини уқтириб ўтди. Франция меҳнаткашларининг жуда кўп делегациялари съездни табрикладилар. Делегатлар ва меҳмонлар ғоят баланд руҳ билан «Интернационал» ва «Марсельеза»ни айтдилар. Франция Коммунистик партиясининг XIV съезди ёпилди. (ТАСС).

ГДР Министрлар совети СССР билан ГДР ҳукумати делегациялари ўртасида олиб борилган музокараларнинг натижаларини маъқуллади

БЕРЛИН, 21 июль. (ТАСС). Кеча ГДР Министрлар советининг мажлиси бўлди. Мажлисда Москвада Германия Демократик Республикаси билан Совет Иттифоқи ҳукумат делегациялари ўртасида олиб борилган музокараларнинг натижалари муҳокама қилинди.

Бош министр О. Гротеволь кириш сўзида бу музокараларнинг герман масаласини ҳал қилиш учун ва ГДР аҳолисининг турмуш даражасини янада юксалтириш учун катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди.

ГДР ҳукумат делегацияси номидан Министрлар совети раисининг ўринбосари ва саноат ҳамда транспорт масалалари билан шуғулланувчи комиссиянинг раҳбари Ф. Зельбман ҳисобот берди.

Ф. Зельбман Москвадаги музокаралар вақтида дўстона ҳамкорлик ва қардошларча ҳамжиҳатлик асосида эришилган натижалар ғоят катта миллий ва халқаро аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди.

Мажлисда бош министр ўринбосарлари Л. Больц, Г. Лох, П. Шольц, Ф. Эльснер, О. Нушке, В. Штоф сўзладилар.

Муҳокама тамом бўлганидан кейин Министрлар совети, почта ва телеграф министри Ф. Бурмейстернинг таклифига биноан, ГДР ҳукумат делегацияси аъзоларига бутун немис халқи бахт-саодати йўлидаги музокараларни муваффақиятли ўтказганликлари учун ташаккур изҳор қилди.

Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитетининг пленуми ўз ишини тамомлади

БУДАПЕШТ, 22 июль. (ТАСС). Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитетининг пленуми тамом бўлди. Кун тартибидаги иккинчи модда — социалистик демократияни кенгайтириш тўғрисида Сиёсий бюронинг доклади ва шу ҳақдаги резолюция проекти юзасидан бўлган музокараларда Марказий комитетнинг 24 аъзоси сўзлади.

Музокаралар Марказий комитетнинг тамомила бирлиги ва жипслигини кўрсатди.

Марказий комитетнинг биринчи секретари Эрне Гере охирги сўзни айтди.

Марказий комитет 21 июлдаги кенгайтирилган мажлисда Венгрия халқ хўжалигини ривожлантиришнинг иккинчи беш йиллик плани юзасидан директивалар тўғрисида Сиёсий бюронинг докладини эшитди.

Марказий комитет иккинчи беш йиллик план тўғрисидаги директиваларни асос сифатида қабул қилди ва узил-кесил текстни тузиш учун комиссия тайинлади.

* * *

Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитети Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига табрик телеграммаси қабул қилди.

Телеграмма текстида бундай дейилади:

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига

Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитетининг пленуми Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига ва унинг ленинчи Марказий Комитетига қардошларча қизғин салом йўллайди. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва унинг Марказий Комитетининг коммунизм қуриш, тинчликни ҳимоя қилиш, халқаро кескинликни юмшатиш, халқлар ўртасида дўстлик, коммунистик ва ишчи партияларнинг қардошларча бирдамлиги манфаатларини кўзлаб амалга оширилаётган ва яхши ўйланган доно, дадил сиёсати Венгрия меҳнаткашлар партияси учун бебаҳо катта ёрдамдир. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг съезди бутун дунё меҳнаткашларининг манфаатларини ва ишчи партияларнинг ҳаракат бирлигини кўзлаб, прогрессив инсониятга янги буюк перспективалар очиб берди. Бу съезд Венгрия меҳнаткашлар партияси учун, бутун венгер халқи учун ҳам жуда муҳим сабоқ бўлди.

Партиямизнинг Марказий Комитети кучига куч қўшиб, тамомила бирлашган ҳолда, Венгриянинг конкрет шароитларини ҳисобга олиб, социалистик демократизмни ривожлантириб, халқимизнинг бахти-саодати учун, мамлакатимизни яшнатиш учун барча имкониятлардан — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съезди томонидан яратиб берилган барча имкониятлардан тўла фойдаланиш мақсадида бутун чораларни кўради.

Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитети марксизм-ленинизмни ижодий равишда ривожлантириш ишига Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съезди томонидан қўшилган буюк ҳиссани ғоят қадрлайди ва буни қардош партиямизнинг бутун дунёдаги коммунистик ва ишчи партияларга, ўз мустақиллиги учун ҳамда ўз мустақиллигини мустаҳкамлаш учун курашаётган барча халқларга кўрсатган ғоявий-сиёсий ёрдами деб ҳисоблайди.

Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитети.

Президент Тито Грецияга боради

БЕЛГРАД, 21 июль. (ТАСС). «Борба» газетасининг хабарига қараганда, Греция короли Павелнинг ва қиролича Фредериканинг таклифига биноан, ЮФХР президенти Иосип Броз Тито рафиқаси билан биргаликда яқинда Корфу оролига боради. У бу ерда бир қанча вақт бўлади.

ГФР ПРЕЗИДЕНТИ ХЕЙС УМУМИЙ ҲАРБИЙ МАЖБУРИЯТ ЖОРИЙ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУННИ ИМЗОЛАДИ

БОНН, 21 июль. (ТАСС). ДПА агентлигининг хабарига қараганда, бугун ГФР президенти Хейс Ғарбий Германияда умумий ҳарбий мажбурият жорий қилиш тўғрисидаги қонунни имзолаган.

Полигон сири

С. АРЕФЬЕВ.

ҲИКОЯ*

Суратларнинг характери фотоаппаратнинг автоматик усулда ишлаганидан далолат бериб турибди. У қачонлардир бураб, юргизиб қўйилган-у, шундан кейин плёнкаси тамом бўлгунча, мустақил равишда, ҳар ярим минутда биттадан расм ола берган. Демак, аппаратни бураб юргизиб қўйган одам, уни албатта бирон муайян жойга ўрнатган ва, кейинчалик, фотоаппарат объективи олдига кела олиш имкониятига эга бўлган.

— Объективга фотографни қизиқтирмайдиган тасодифий нарсаларнинг ҳам тўғри келиб қолганлиги, — деб мулоҳаза қилди Колесников, — фотоаппаратнинг автоматик усулда ишлашидан далолат беради.

Лекин «Фотоаппарат полигоннинг қайси бир жойига ўрнатилган бўлиши мумкин?» — деган яна бир янги савол туғилди.

Колесников қўлида альбом билан полигонни узоқ вақт синчиклаб ўрганиб чиқди, кейин суратларни ҳар ердан туриб олинганлиги, шу билан бирга, аппарат майдоннинг у томонидан бу томонига тўхтовсиз ҳолда кўчиб юрганлиги, баъзан эса, афтидан, жуда тезлик билан ҳаракат қилганлиги тўғрисида қатъий бир фикрга келди.

Колесников яна бир муҳим ҳолатни аниқлаб олишга муваффақ бўлди: кетма-кет туширилган тўртта сурат полигоннинг бир-биридан анча узоқ бўлган алоҳида-алоҳида нуқтасидан туриб олинган эди. Подполковник бу тўрт нуқтани тез-тез юриб айланиб чиқиш учун беш минут вақт сарф қилди. Аммо ҳар бир расм учун ўттиз секунддан вақт сарфланганку, ахир...

Демак, фотограф полигоннинг бир чеккасидан иккинчи чеккасига бор кучи билан югуриб юрган экан, деган хулосага келиш мумкинми? Нима сабабдан? Наҳотки фақат ғишт уюмларининг суратини олиш учун шундай қилинган бўлса? Ёки ундан кейин яна югурганича орқага қайтиш ва полигон бошлиғининг кулиб турган юзини расмга тушириш учунми?

Борди-ю, бу махфий фотограф синов қатнашчиларидан бири бўлса керак, деб фараз қилсак, бу ҳолда у шу қадар тезлик билан полигон бўйлаб югуриб суратга олиши ва айни вақтда синов ўтказаётган киши сифатида ўз вазифасини бажара олиши мумкинми?

Йўқ, албатта мумкин эмас.

Колесников синов ўтказган офицерлар ва сержантларни яхшилаб сўроқ қилди. Улар ўз ўртоқларидан бирортасининг ҳам хулқ-атворида ҳеч қандай қалтис ҳаракат ёки шубҳа сезмаганлигини айтишди. Ҳеч ким синов вақтида синов майдонидан эллик метрдан нарига силжимаган эди. Расмлардан бирига туширилган ғишт уюми эса, синов ўтказилган жойдан қарийб юз метр нарида бўлиб, бунинг устига яна расмнинг шу яқин орадан олинганлиги, шунингдек олдинроғида кичкина тепача ҳам борлиги маълум бўлди.

Жумбоқ энди ҳал қилиб бўлмайдигандек кўринар эди.

Бир тахмин иккинчи бир тахмин билан узлуксиз равишда алмашиниб турарди. Ҳали Колесниковга фотоаппарат бировнинг ёрдамисиз мустақил равишда бир жойдан иккинчи жойга кўчгандек бўлиб туюлса, ҳали у бу расмларни телеобъектив ёрдами билан узоқ жойдан туриб олинган бўлса керак, деб тахмин қиларди. Ўнларча гумоннинг [illegible] фактлар билан рад этиларди.

3.

Тушдан кейин Колесников чемоданидан «Зоркий» маркали фотоаппарати билан бир неча ғалтак плёнка олди. Сўнг полигон бошлиғининг олдига кириб, синов ўтказишда қатнашган кишиларни йиғишни илтимос қилди ва уларнинг иштирокида махфий фотограф томонидан олинган суратларни такрор олажагини айтди.

Колесников дам-бадам альбомга ва фотоаппарат искатига кўз югуртириб, бутун объектни илгари қайси ракурсда олинган бўлса худди шу ракурсда суратга олди. Бунинг учун ерга ё-рийб ҳамма вақт ерга ётиб-туришга ва фотоаппаратни ҳар турли вазиятда ўрнаштириб, пастдан юқорига қараб сурат олишга тўғри келарди.

Колесников ўз ишини махфий фотограф томонидан сарф қилинган ўша вақт ичида тамомлашга уринар экан, у бунинг учун полигоннинг у томонидан-бу томонига жуда тез ва тинимсиз равишда югуриши кераклигига, югуриб бораётиб ўзини таппа ерга ташлаб, сурат олиш, сўнг ирғиб ўрнидан туриб, яна олдинга қараб чопиши кераклигига ишонч ҳосил қилди.

Колесников полигон майдонидаги аппарат ҳаракати схемасини чизиб чиқди. Натижада, полигон майдонини қалин тўр каби қоплаб оладиган синиқ чизиқли ўргимчак уяси ҳосил бўлди.

Ўттиз минут ичида юқоридаги каби тезлик билан сурат олиш учун киши жисмоний жиҳатдан ҳам жуда ожизлик қиларди. Бу ишни ҳатто автомат прибор ҳам бажара олмас эди, чунки ҳар қандай механизм ҳам ўз тезлигини автоматик усулда ўзгартириб, бунинг каби қинғир-қийшиқ йўл боса олиши асло мумкин эмас эди.

Колесников ўз хонасига қайтиб келгач, суратларни оққа кўчириб ўтириш бефойда эканлигига қаноат ҳосил қилиб, фотоаппаратни стол тортмасига солиб қўйди. Хона жуда дим бўлгани учун, у кўчага чиқиб кетди.

У полигон яқинидаги боғчада бўш скамейкани кўриб, ҳорғинлик билан унга келиб ўтирди.

Дарахтларнинг қалин барглари шамолда эсган шабадада аста-секин шитирлаб турарди. Қум тўлдирилган катта яшикда ўш болалар ўйнашарди. Скамейкаларда тўр тўқиб ёки китоб ўқиб ўтирган хотинлар эса болаларига қараб ўтиришарди. Колесниковнинг олдига қўлида папирос ушлаган оқ фартуқли бир қоровул келиб гугурт сўради. Колесников гугурт чақиб тутди. Қоровул папиросни тутатиб олди-да, ташаккур айтиб, қайтиб кетди.

Қош қорая бошлади. Оналар ўз болаларини боғчадан олиб чиқиб кета бошладилар. Колесников папирос қолдиғини урнага ташлаб, ўрнидан турди ва полигон томон йўл олди.

4.

Эртасига Колесниковнинг бошлиғи уни телефонга чақирди-да, тезлик билан етиб келинг, деб буюрди.

Петр Васильевичнинг доклади қисқа ва нохуш бўлди. Бошлиқ ҳам унинг докладидан ўзининг қаноат ҳосил қилмаганини яширмади. У Колесниковнинг гапини эшитиб бўлгач, тўсатдан ёзув столидан бир суратни олиб, унинг олдига қўйди. Колесников жуда ҳайратланиб суратга тикилди: қараса, полигонда кийиб юрган формаси билан туширилган ўзининг сурати.

— Бу аҳволда суратга қачон туша қолдингиз, бунинг устига суратни йўқотиб ҳам қўйибсиз? — деб сўради бошлиқ.

Колесников жавоб бермади. Унинг бутун фикри хаёли бундан бир неча соат илгари орқада қолдирган Н. шаҳрига, ундаги полигонга қараб жуда тезлик билан талпинар эди: демак махфий фотограф ўз фаолиятини давом эттираётган бўлиб, подполковник унинг борлигидан умуман хабардор бўлса ҳам, у Колесниковнинг суратини олишга улгирган экан.

— Нега жавоб бермайсиз?

— Мен сизга нима деб жавоб беришимни ҳам билмай қолдим, — деди Колесников. — Мен бу формада расмга тушганим йўқ. Бинобарин, тушмаган расмимни йўқотишим ҳам мумкин эмас. Бу уларнинг иши.

— Кимларнинг?

— Мен излаб юрган кишиларнинг.

(ДАВОМИ БОР)

* Давоми. Боши газетамизнинг 22 июль сонида.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/VII да **Травиата**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/VII да Ўзбекистон ССР халқ артистлари, хизмат кўрсатган артистлар ва солистлар иштироки билан **концерт**.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» — кундуз ва кечқурун янги киноводевиль **Саросима кун**, кеч соат 9 дан **Дайди** (1 ва 2-серия).

«ИСКРА» — кеч соат 8 гача **Саросима кун**, кеч соат 9 дан **Бир кружка пиво**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 да **45-квадратда**, соат 11-45 минутдан кеч 6 гача **Саросима кун**, кеч соат 8 дан **Яхталар денгизда**.

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», «ИСКРА», «ХИВА», «ИСКРА» (Кафанов номли парк) «УДАРНИК» — **Саросима кун**.

24 июлдан 5 августга қадар
ҳар куни соат 20 дан 22
гача ҳамма маданият ва
истироҳат паркларида
пенсиялар ҳақидаги
янги Қонун юзасидан

КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР ЎТКАЗИЛАДИ.

Шаҳар лекция бюроси.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 39040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р07711 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1484.